ახლოვდება საქართველოს კომკავშირის 50 წლისთავი

დიდსეული შეხვედრა ამ სახელოვან იუბილეს!

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

KOMUNISTI—

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოსა და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს ორგანო

ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА ГРУЗИНСКОЙ ССР И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

30 ივლისი პარასკევი 1971

ფასი 2 კაპ.

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან ● № 173 (15083)

უძღვნიან იუბილეს

ეს კომკავშირელი ქალიშვილები ჩვენი რესპუბლიკის სხვადასხვა კუთხეში მუშაობენ. მზია ბარდაველიძე და ნაილი მუმლაძე ქუთაისის ტყავფეხსაცმლის კომბინატის მუშები არიან, ხოლო მაგული ლეკიშვილი გეგეჭკორის რაიონის სოფელ დიდი ჭყონის საბჭოთა მეურნეობაში გულმოდგინედ უწის ჩაის საკრეფი მანქანის „საქართველოს“ საკენ. მაგრამ სამივე ქალიშვილს ერთი მიზანი ამოძრავებს — განამტკიცონ სამშობლოს ეკონომიური ძლიერება.

მზია ბარდაველიძემ და ნაილი მუმლაძემ შრომითი ცხოვრება სკოლის დამთავრების შემდეგ ერთდროულად დაიწყეს, მალე სრულუფლებად დაეუფლნენ კალაპოტზე მასალის გადაკერვას და ცვლის დავალებებს სისტემატურად გადამეტებით ასრულებენ. მაგული ლეკიშვილი კი „მწვანე ოქროს“ ახვავებს. მას უკვე მოკრეფილი აქვს 18 ტონაზე მეტი ხარისხოვანი ჩაის ფოთოლი. თავიანთ შრომითს წარმატებებს ეს ქალიშვილები საქართველოს კომკავშირის იუბილეს მიუძღვნიან.

სურათებზე: ზემოთ — მაგული ლეკიშვილი; ქვემოთ — მზია ბარდაველიძე და ნაილი მუმლაძე.

ფოტო ბ. ბერსამინისი (საქდესის ფოტოქრონიკა) და ბ. ჯაფაროვისა.

საქართველოს კომკავშირი

ორი თვეც, და საქართველოს კომკავშირი თავის ნახევარსაუკუნოვან იუბილეს შეეგებება.

ახალგაზრდობის საკავშირო ლენინური კომუნისტური კავშირის ამ ერთ-ერთი უძველესი და მებრძოლი რაზმის 50 წელი ორმოცდაათი შესანიშნავი ფურცელია კომკავშირული ბიოგრაფიისა, რომლისთვის ბრძოლაშიც გამოიწრთო ჩვენი რესპუბლიკის ასეულათასობით ახალგაზრდა. ამიტომ ამ ღირსახსოვარ დღეებში სრულიად სამართლიანად თვლიან თავიანთ თავს იუბილარად არა მარტო ახალგაზრდები, არამედ ხალხის უფროსი თაობის წარმომადგენლებიც, რომლებმაც კომკავშირული აღზრდის საუკეთესო სკოლა გაიარეს.

როგორ იზარდა!

თუ დაარსების წელს საქართველოს კომკავშირი 2.300 ახალგაზრდას აერთიანებდა, ახლა მისი რიგები ითვლის თითქმის ნახევარ მილიონ ქალაშვილსა და ბაბუკს.

ყოველი დრო აყენებდა თავის ამოცანებს და ჰყავდა თავისი გმირები. ასე იყო სამოქალაქო ომის ცეცხლოვან დღეებში, დიად ხუთწლედებში, დიდი სამამულო ომის დროს და აღდგენითს პერიოდში. კომკავშირელები ებრძოდნენ და იმარჯვებდნენ კომუნისტური შენებლობის ყველა უბანზე, ამრავლებდნენ ხახელოვან რევოლუციურ, საბრძოლო და შრომითს ტრადიციებს.

საქართველოს კომკავშირის რიგებში იჭედებოდა გმირობა ზოია რუხაძისა, შოთა გამცემლიძისა, გრიგოლ ხხოლუნიასი და მრავალი სხვა პატრიოტისა, რომლებმაც თავიანთი სიცოცხლე სამშობლოს სამსხვერპლოზე მიიტანეს.

პარტია განსაკუთრებულ იმედს ამყარებს კომკავშირზე, მთელ ახალგაზრდობაზე ახლა, როცა საბჭოთა ეკონომიკა თავისი განვითარების ახალ ეტაპში შევიდა. და საქართველოს ჭაბუკები და ქალიშვილებიც დიდრაზნენ პარტიის XXIV ყრილობის წინასწარგანზრახულობათა შესასრულებლად. ისინი იქ არიან, სადაც სიძნელეებია: შეუფრეკლად დგანან მარტენის გავარვარებულ ღუმელთან, აპყავთ ახალშენებლობათა ხარაჩოები, დანავარდობენ მაერსა და ზღვაში, მკლავმოულელად შრომობენ მინდვრებში, ხეხილის ბაღებში, ვენახებსა და პლანტაციებში. საგულისხმოა, რომ საქართველოს კომკავშირელთა ნახევარზე მეტი მატერიალური წარმოების სფეროშია დასაქმებული. რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობაში მუშაობს რამდენიმე ათასი კომკავშირულ-ახალგაზრდული ბრიგადა და რგოლი. სოციალისტური შეჯიბრების ავანგარდში არიან თბილისის, რუსთავის, ქუთაისის საქალაქო, თელავის, მახარაძის, ცხაკაიას რაიონული და სხვა კომკავშირული ორგანიზაციები.

ახალგაზრდა მუშებმა, კოლმეურნეებმა და სპეციალისტებმა გაშალეს მასობრივი შეჯიბრება შრომის ნაყოფიერების ასამაღლებლად, მეცხრე ხუთწლედის დავალებათა ვადამდე შესასრულებლად. ქუთაისის, ფოთის, ჭიათურის, ტყიბულის საქალაქო კომკავშირულ ორგანიზაციებში სულ უფრო იკრების ძალას წარმოების ახალგაზრდა მოწინავეთა მოძრაობა ხუთწლედის პირადი გეგმების განაღდებლად. დედაქალაქის სამრეწველო საწარმოთა კომკავშირელებმა იკისრეს გადიდებული ვალდებულებანი 1971 წლის დავალებათა ვადამდე შესახრულებლად. რუსთავის შრომის წითელდროშოვანმა საქალაქო კომკავშირულმა ორგანიზაციამ მოაწყო მასობრივი ლაშქრობა-შეჯიბრება „თვითეულისაგან — შრომის მაღალი ნაყოფიერება“.

ახალი შესანიშნავი ინიციატივით გამოვიდნენ კომკავშირელები: რუსთავის ქიმიური ბოჭკოს ქარხნის მგრეხავი, სოციალისტური შრომის გმირი ელ. კოწიწაშვილი, თბილისის სართავ-სატრიკოტაჟო კომბინატის მრთველი, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს დეპუტატი მ. არაფანაშვილი და სხვები. მათ ვალდებულება იკისრეს მაღალნაყოფიერად გამოიყენონ თვითეული წუთი და ხუთდღიანი საწარმოო დავალება ოთხ დღეში შეასრულონ. ეს შესანიშნავი თაოსნობა მხურვალედ მოიწონეს და მას მხარი დაუჭირეს რესპუბლიკის მრავალი საწარმოს კომკავშირელებმა და ახალგაზრდებმა.

კომკავშირი სოფლის ახალგაზრდობის ძალებს წარმართავს პროდუქტების სიუხვის შექმნისაკენ. მარტო საქართველოს სოფლის მეურნეობის ერთ-ერთ წამყვან დარგში — მეჩაიეობაში მუშაობს 400-ზე მეტი კომკავშირულ-ახალგაზრდული ბრიგადა. რესპუბლიკის კომკავშირელები მეცხოველეობისათვის მტკიცე საკვებ ბაზის შექმნის ინიციატორები არიან.

კომკავშირული ორგანიზაციები ავითარებენ ახალგაზრდობის ინიციატივასა და აქტივობას, ზრდიან მასში პროფესიისადმი სიყვარულს, საერთო საქმისათვის პასუხისმგებლობის გრძნობას.

დიდ საქმეებს აკეთებს რესპუბლიკის ახალგაზრდობა დამკვრელურ კომკავშირულ მშენებლობებზე.

წარმატებებით გვახარებს ჩვენი ახალგაზრდა შემოქმედებითი ინტელიგენცია — მწერლები, მხატვრები, კომპოზიტორები, თეატრისა და კინოს მოღვაწენი.

მოწინავე კომკავშირელებს მხარს უსწორებს ასეულათასობით ახალგაზრდა, რომლებიც პრაქტიკულ სამუშაოზე კომუნიზმის აქტიურ მშენებლებად იწრთობიან.

რესპუბლიკის კომკავშირი წყვეტს ახალგაზრდა თაობის ფორმირების საკითხს. აქედან არის მიმართული მისი იდეოლოგიური და აღმზრდელობითი მუშაობის მთელი არსენალი. კომკავშირი უფრთხილდება და ავითარებს ინტერნაციონალური ძმობის ტრადიციებს.

და ახლა, იუბილეს წინ, როცა თვალს ვავლებთ საქართველოს კომკავშირის მიერ გასვლილ სახელოვან გზაა, ერთხელ კიდევ უნდა გავიხსენოთ დიდი ლენინის ბრძნული სიტყვები იმის შესახებ, რომ სადღესასწაულო თარიღების აღნიშვნის ყველაზე საუკეთესო საშუალებაა ყურადღება გავამახვილოთ ჯერ კიდევ გადაუწყვეტელ საკითხებზე. ასეთი საკითხები კი არც თუ ცოტაა.

წინ არის ახალი მიჯნები, რომლებიც მეცხრე ხუთწლედში უნდა ავიღოთ. ამიტომ ახლა როგორც არასდროს, იზრდება თვითეული ადამიანის პასუხისმგებლობა საზოგადოებაში თავისი როლისათვის, ადამიანის ადგილისათვის. აქედანვე გამომდინარეობს კომკავშირის მთავარი ამოცანაც — ახალგაზრდობის აღზრდა მაღალი შეგნებულობის, პასუხისმგებლობის, კომუნიზმის საქმისადმი ურყევი რწმენის სულისკვეთებით. საქმე ეხება იმას, რომ გამოვნახოთ გზები წარმოებასა და საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ მოღვაწეობაში კომკავშირელთა წამყვანი როლის ასამაღლებლად, ყოველ ახალგაზრდა ადამიანს გავუღვივოთ შეგობრებითი შრომის წყურვილი.

ბუნებრივია, ასეთ პირობებში ჩვენს პარტიულ ორგანიზაციებს განსაკუთრებული პასუხისმგებლობა ეკისრება ახალგაზრდობასთან მუშაობისათვის, მისი შრომითი და იდეური აღზრდისათვის, რაზედაც ბაზგასმით მიგვითითებენ პარტიის XXIV ყრილობისა და სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პლენუმეთის გადაწყვეტილებანი. მუდამ უნდა გვახსოვდეს, რომ პარტიული ხელმძღვანელობა კომკავშირის ძლიერების წყაროა. ამასთან პარტიული ორგანიზაციები კომკავშირელთა მოღვაწეობის ჭეშმარიტ მეურვეობას კი არ უნდა ეწეოდნენ, არამედ აღუკვდნენ ახალგაზრდობის ინიციატივისა და თვითმოქმედების ყოველმხრივ განვითარებას, კომკავშირული ორგანიზაციების ყველა რგოლის ბრძოლისუნარიანობის ამაღლებას, თვითეული კომკავშირელის აქტივობას.

ამდენად მთავარი ამოცანა ის არის, რომ იუბილეამდე დარჩენილი დრო ნაყოფიერად გამოვიყენოთ, ღირსეულად შევხვდეთ ამ ბრწყინვალე თარიღს კომუნისტური მშენებლობის ყველა უბანზე.

ხუთწლედი—ვადამდე!

● **თბილისი.** ლითონდამამუშავებელი საწარმოებისათვის მთავარია საჭიელი იარაღები. ეს ხელსაწყოები თბილისის საინსტრუმენტო ქარხანაში (დირექტორი პ. ეაშაკიძე) მზადდება და იგზავნება საბჭოთა კავშირის თითქმის ყველა რესპუბლიკაში და საზღვარგარეთის ბევრ ქვეყანაში.

● **თბილისი.** № 3 წისქვილ-კომბინატის (დირექტორი გ. ჯორჯიაშვილი) კოლექტივმა, რომელმაც ახალი წლის პირველი დღეებიდანვე ფართოდ გაიაზა სოციალისტური შეჯიბრება გეგმისა და ნაკისრი ვალდებულების შესრულებისათვის თვალსაჩინო წარმატებებს მიაღწია. შვიდი თვის

თავდადებული შრომით

პროდუქციის რეალიზაციის დავალება 10 ივლისისათვის შეასრულა და გეგმის გადამეტებით 650 ათასი მანეთის პროდუქციის რეალიზაცია მოახდინა. რესპუბლიკის პურის ქარხნის გეგმის გადამეტებით 241 ტონა ფქვილი გაუგზავნა.

დაწინაურდნენ და შრომაში მოსაბაძ მაგალითს იძლევიან ბრიგადები, რომლებსაც ი. კარელოვი, გ. ნადირაძე, ზ. კოტბერიძე, კ. რეხვიაშვილი ხელმძღვანელობენ.

● **ქუთაისი.** (საკ. კორ.). საოკომოტივო დეპოს კოლექტივი თავდადებულად შრომობს ტვირთზიდვის წლიური დავალების ვადამდე და გადაჭარბებით შესრულებისათვის. რკინიგზელებმა განვლილ ექვს თვეში ტყიბულ-ქუთაისის ორთოფოსფორიანი შენაწის 913 მძიმეწონიანი მატარებელი გადაიყვანეს და გეგმის გადამეტებით გადაზიდეს 102 ათასი ტონა სახალხო-სამეურნეო ტვირთი.

ელმავლის მძიმეწონისანმა მემანქანემ ა. მახარაძემ 65 დიდტვირთიანი შემადგენლობა გადაიყვანა და 7.215 ტონა ზეგეგმითი ტვირთი გადაზიდა. მემანქანე ი. გოგოხიას ანგარიშზეა 64 მძიმეწონიანი მატარებელი და გეგმის ზევით გადაზიდული 7.035 ტონა სახალხო-სამეურნეო ტვირთი.

დეპოს კოლექტივმა 148 პროცენტით შეასრულა საშუალო სადღეღამისო გარბენის დავალება და ნორმასთან შედარებით საათში 0,82 კილომეტრით გაადიდა ტექნიკური სიჩქარე.

ეკონომიური ურთიერთდახმარების საბჭოს XXV სესია

ბუქარესტი, 29 ივლისი. (საკ. დესი). გუშინ ბუქარესტში რუმინეთის სოციალისტური რესპუბლიკის დელეგაციის მეთაურის, რუმინეთის სოციალისტური რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის ი. გ. მაურერის თავმჯდომარეობით მუშაობას განაგრძობდა ეკონომიური ურთიერთდახმარების საბჭოს XXV სესია.

პლენარული სხდომის დაწყებისაში რუმინეთის სოციალისტური რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილემ, ეკონომიური ურთიერთდახმარების საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარემ გ. რედულესკუმ გააკეთა ინფორმაცია სესიის მეორე დღეს გახსახილველად წარმოდგენილი მასალების შესახებ.

მასალების განხილვისას გამოვიდნენ ესესიის მონაწილე დელეგაციების მეთაურები: ბულგარეთის სახალხო რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე ხ. ტოდოროვი, უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე ჟ. ფოკი, გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე ვ. შტოფი, მონღოლეთის სახალხო რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოვალეობის შემსრულებელი ხ. ლუვსანი, პოლონეთის სახალხო რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე პ. იაროშევიჩი, რუმინეთის სოციალისტური რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე ი. გ. მაურერი, სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე ა. ნ. კოსიგინი, ჩეხოსლოვაკიის სოციალისტური რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარე ლ. შტროუგალი, იუგოსლავიის სოციალისტური ფედერაციული რესპუბლიკის საკავშირო აღმასრულებელი ვეჩეს თავმჯდომარის მოადგილე ა. გრლიჩკოვი.

სხდომაზე გამოვიდა აგრეთვე ეკონომიური ურთიერთდახმარების საბჭოს მდივანი ნ. ვ. ფადეევი.

შემდეგ გ. რედულესკუს თავმჯდომარეობით გაიმართა სარედაქციო კომისიის სხდომა სესიის დოკუმენტების პროექტების შესამუშავებლად.

შეხვედრა კაიროში

კაირო, 29 ივლისი. (საკდესი). არაბთა გაერთიანებული რესპუბლიკის პრეზიდენტმა ანვარ სადათმა მიიღო საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის დელეგაციის მეთაური, რუმინეთის სოციალისტური რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე ი. გ. მაურერი.

ბ. ნ. პონომარიოვის გამოსვლა კაიროს ტელევიზიით

კაირო, 29 ივლისი. (საკდესი). კაიროს ტელევიზიით გამოვიდა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის მდივანი ბ. ნ. პონომარიოვი, მეთაური საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის დელეგაციისა, რომელიც არაბთა გაერთიანებულ რესპუბლიკაში ჩამოვიდა, რათა მოხაწილეობა მიეღო არაბთა სოციალისტური კავშირის საყოველთაო ეროვნული კონგრესის მუშაობაში და ივლისის რევოლუციის 19 წლისთავის დღესასწაულში.

საბჭოთა კავშირი, თქვა ბ. ნ. პონომარიოვმა, ყოველმხრივ დახმარებას უწევს განთავისუფლებულ სახელმწიფოთა ხალხებს, ბტკიცედ და გულწრფელად უჭერს მხარს არაბთა გაერთიანებულ რესპუბლიკას ისრაელის აგრესიის წინააღმდეგ ბრძოლაში. საბჭოთა კავშირ-ეგვიპტის ურთიერთობის განვითარებაში ახალი დადმნიშვნელოვანი ეტაპი იყო, ხაზგასმით აღინიშნა საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის დელეგაციის მეთაურმა, სსრ კავშირსა და არაბთა გაერთიანებულ რესპუბლიკას შორის მეგობრობისა და თანამშრომლობის ხელშეკრულების დადება, რომელიც „შეესაბამება ჩვენი ხალხების ძირეულ ინტერესებს, საფუძველს ქმნის იმისათვის, რომ კიდევ უფრო გავაფართოოთ და გავაღრმავოთ თანამშრომლობა პოლიტიკურ, ეკონომიურ, თავდაცვითს და სხვა დარგებში“.

ХИЛДОЕБИ

გადაეცათ ესტონეთში ქართული კულტურის დღეების მონაწილეებს

ესტონეთის სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმმა მაღალი მხატვრული ოსტატობისა და ნაყოფიერი საქმიანობისათვის, რაც ხელს უწყობს შრომელთა აღზრდას ინტერნაციონალიზმისა და ხალხთა მეგობრობის სულისკვეთებით, ესტონეთში ქართული კულტურის დღეების წარმატებით მოწყობისათვის დაჯილდოდა ესტონეთის სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის საპატიო სიგელებით კულტურის დღეების მონაწილე ცხრა ორგანიზაცია და შემოქმედებითი კოლექტივი და ოცდაოთხ მონაწილე.

ესტონეთის სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის საპატიო სიგელები გადაეცათ საქართველოს სსრ კულტურის სამინისტროს, მწერალთა კავშირს, კომპოზიტორთა კავშირს, მხატვართა კავშირს, კინემატოგრაფისტთა კავშირს, ფერწერალისტთა კავშირსა და საქართველოს თეატრალურ საზოგადოებას, საქართველოს სახელმწიფო ფილარმონიას, საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს ტელევიზიისა და რადიომაუწყებლობის სახელმწიფო კომიტეტს. სიგელებით დაჯილდოებული არიან საქართველოს სახელმწიფო ფილარმონიის კოლექტივები — ვოკალურ-ინსტრუმენტული ანსამბლები „დიელო“ და „ივერია“, რუსთავის ვოკალურ-ქორეოგრაფიული ანსამბლი „ხალხინო“, აგრეთვე საქართველოს ხალხური ცეკვის სახელმწიფო დამსახურებული ანსამბლი სსრ კავშირის სახალხო არტისტების ნ. რამიშვილისა და ი. სუხიშვილის ხელმძღვანელობით, კამერული ორკესტრი, საქართველოს სახელმწიფო კვარტეტი და რესპუბლიკის სურათების სახელმწიფო გალერეა.

დაჯილდოებულთა შორის არიან საქართველოს სსრ და უკრაინის სსრ სახალხო არტისტი, მარჯანიშვილის სახელობის სახელმწიფო აკადემიური თეატრის მხატვრული ხელმძღვანელი დ. ალექსიძე, სსრ კავშირის სახალხო არტისტი ა. ამირანაშვილი, საქართველოს სსრ დამსახურებული მხატვარი თ. სამსონაძე, საქართველოს სსრ სახალხო არტისტი მ. ამირანაშვილი, საქართველოს სსრ სახალხო არტისტი ნ. ანდღულაძე, სსრ კავშირის სახალხო არტისტი დ. ანთაძე, საქართველოს სსრ დამსახურებული მხატვარი ი. არდაშვილი, საქართველოს სსრ დამსახურებული არტისტი გ. ბარნაბიშვილი, საქართველოს სსრ დამსახურებული არტისტი თ. გაბარაშვილი, საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის მდივანი მ. გოგიჩაიშვილი, საქართველოს სსრ კულტურის მინისტრის მოადგილე ა. დვალიშვილი, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი ე. ვირახალაძე, საქართველოს სსრ კულტურის დამსახურებული მუშაკი მ. ზლოტოლინსკაია, საქართველოს სსრ კულტურის მინისტრი ო. თაქთაქიშვილი, საქართველოს სსრ სახალხო არტისტი მ. იაშვილი, საქართველოს სსრ დამსახურებული არტისტი ლ. ისაკაძე. სოციალისტური შრომის გმირი, საქართველოს სსრ კავშირის ჟურნალისტთა კავშირის გამგეობის თავმჯდომარე ლ. ლომბერგი, მოქანდაკე ო. მელიქიშვილი, საქართველოს სსრ დამსახურებული არტისტი მ. მდივანი, გაზეთ „კომენსტის“ რედაქტორი, საქართველოს ჟურნალისტთა კავშირის გამგეობის თავმჯდომარე დ. მჭედლიშვილი, საქართველოს სსრ დამსახურებული არტისტი ო. პაპიაშვილი, სსრ კავშირის სახალხო არტისტი ნ. რამიშვილი, საქართველოს სსრ დამსახურებული მხატვარი თ. სამსონაძე, საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს კინემატოგრაფიის სახელმწიფო კომიტეტის თავმჯდომარე შ. სალარიძე, სსრ კავშირის სახალხო არტისტი ი. სუხიშვილი, საქართველოს სსრ სახალხო არტისტი ნ. ტუღუში, საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის კულტურის განყოფილების გამგე დ. ჩხეკვაშვილი, საქართველოს სსრ დამსახურებული მხატვარი კ. ჭანკვეტაძე, საქართველოს სსრ ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწე ზ. ხუროძე.

ესტონეთის სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის ბრძანებულებანი ესტონეთში ქართული კულტურის დღეების მონაწილეთა ესტონეთის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის საპატიო სიგელებით დაჯილდოების შესახებ გამოქვეყნებული იყო ესტონეთის ყველა გაზეთში. (საქდესი).

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალურ კომიტეტში

ინფორმაციის დღე

29 ივლისს საქართველოს კომპარტიის ცენტრალურ კომიტეტში გაიმართა მორიგი ინფორმაციის დღე.

საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოსთან არსებული ცენტრალური სტატისტიკური სამმართველოს უფროსმა გ. ფორფიკაშვილმა საინფორმაციო მოხსენება გააკეთა 1970 წელს სსრ კავშირის მოსახლეობის აღწერის ზოგიერთი შედეგის შესახებ.

სსრ კავშირისა და პოლონეთის სახალხო რესპუბლიკის კულტურული და მეცნიერული ურთიერთობის მიმდგომი განვითარების შესახებ საინფორმაციო მოხსენება გააკეთა სსრ კავშირის საელჩოს პირველმა მდივანმა პოლონეთის სახალხო რესპუბლიკაში რ. მჭედლიძემ. (საქდესი).

რუსეთის სფსრ უმაღლესი საბჭოს სესია

მაისრმ დღეა კრემლის დიდ სასახლეში რუსეთის ფედერაციის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატები იხილავენ სახალხო ხელისუფლების ორგანოების საქმიანობის დიდხანმეზელოვან ამოცანებს სკკპ XXIV ყრილობის ისტორიულ გადაწყვეტილებათა განხორციელების დარგში.

29 ივლისის დილის სხდომაზე მოხსენება გააკეთა სამანდატო კომისიის თავმჯდომარემ დეპუტატმა მ. ჯ. ტრანშმმა.

რუსეთის სფსრ უმაღლესმა საბჭომ სამანდატო კომისიის მოხსენების გამო ერთსულოვნად მიიღო დადგენილება, რომელმაც ცნო რუსეთის სფსრ უმაღლესი საბჭოს ყველა 894 დეპუტატის რწმუნებულებანი, რომლებიც არჩეული არიან 1971 წლის 13 ივნისს.

შემდეგ გაგრძელდა კამათი რუსეთის სფსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარის მ. ა.

შეწყდეს ძალადობა!

■ სუდანში გრძელდება სისხლიანი ტერორი

■ მსოფლიოს საზოგადოებრიობა აღშფოთებულია

ი. ცირანკევიჩის წერილი

ვარშავა. ივლისი. (საქდესი). პოლონეთის სახალხო რესპუბლიკის სახელმწიფო საბჭოს თავმჯდომარემ ი. ცირანკევიჩმა წერილი გაუგზავნა გენერალ დ. ნიმეირის, რომელშიც ნათქვამია, რომ პოლონელი ხალხი დიდი გულისტკივილით ადევნებს თვალყურს სუდანის ამბებს და დიდ შეშფოთებას გამოთქვამს პროგრესული და დემოკრატიული ორგანიზაციების წინააღმდეგ რეპრესიების გამო.

დემონსტრაცია პარიზში

პარიზი. 29 ივლისი. (საქდესი). აქ გაიმართა საფრანგეთის შრომელთა მასობრივი საპროტესტო დემონსტრაცია სუდანის კომუნისტების, პროფკავშირული მოძრაობის აქტივისტებისა და დემოკრატების მიმართ სისხლიანი რეპრესიების წინააღმდეგ.

დემონსტრაციაში, რომელიც გაიმართა საფრანგეთის კომუნისტური პარტიისა და საფრანგეთის შრომის საყოველთაო კონფედერაციის მოწოდებით, მონაწილეობა მიიღეს აგრეთვე საფრანგეთის სხვა დემოკრატიულმა და პროგრესულმა ორგანიზაციებმა.

მანიფესტანტებმა დაგმეს სუდანის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის გენერალური მდივნის ა. ჰ. მაჰჯუბისა და სუდანის მუშათა პროფკავშირების ფედერაციის გენერალური მდივნის აჰმედ აშ-შეიხის მკვლელები, მოითხოვეს, რომ შეწყვიტონ სისხლისღვრა სუდანში და გაათავისუფლონ დაპატიმრებული პატრიოტები და დემოკრატები.

კვიპროსელთა გულისწყრომა

ნიკოზია. 29 ივლისი. (საქდესი). კვიპროსის შრომელი ხალხის პროგრესული პარტიის გენერალურმა მდივანმა ეზეკიას პაპაიოანუმ კვიპროსელ შრომელთა სახელით გულისწყრომა გამოთქვა სუდანში მასობრივი დაპატიმრებისა და სიკვდილით დასჯის წინააღმდეგ.

გენერალ ნიმეირისადმი გაგზავნილ დეპეშაში მან ხაზგასმით აღნიშნა, რომ ეს რეპრესიები ახარებს მხოლოდ სუდანის უბოროტეს მტრებს, რადგან ისინი ასუსტებენ ამ ქვეყნის ბრძოლას იმპერიალიზმის წინააღმდეგ.

ხართუმის საპატიმროებში

კაირო, 29 ივლისი. (საქდესი). სუდანის ინფორმაციის მინისტრმა მაჰრ ელ-ჰაჯ მუსამ ხართუმში გამართულ პრეს-კონფერენციაზე განაცხადა, რომ ამჟამად დაპატიმრებულია ათასზე მეტი სამოქალაქო პირი და რამდენიმე ასეული სამხედრო მოსამსახურე, იუწყება მენის საagენტო, გენერალმა ჯაფარ ნიმეირიმ გამოსცა პრძანება „გამოძიების დაჩქარების შესახებ“.

პარიზი. 29 ივლისი. (საქდესი). სიტყვა „შეწყალება“ ამოღებულია დღეს სუდანის ლექსიკონიდან, წერს ფრანს პრესის საagენტოს კაიროელი კორესპონდენტი, რომელიც იმოწმებს ხართუმში მოძმდარი ამ ბოლოდროინდელი სისხლისმღვრელი ამბების თვითმხილველებს. მოწმეთა ეს აზრი წარმოდგენას გვაძლევს, თუ რა გაქანებითა და სისასტიკით წარმოებს რეპრესიები, რომლებიც მიმართულია ქვეყნის კომუნისტთა წინააღმდეგ.

თვით ხართუმში საპატიმროები სავსეა პატიმრებით. ახლად დაპატიმრებულთა ჯგუფები, წერს კორესპონდენტი, მიჰყავთ სამხედრო უყზარმებში, რომლებიც პატიმრობის ადგილებად არის გადაქცეული.

კომენდანტის საათი კვლავ რჩება ხართუმში, თუმცა რამდენადმე შემცირებული. სუდანის ხელისუფალნი კვლავ გამალებით ეძებენ სუდანის კომუნისტური პარტიის ხელმძღვანელ მოღვაწეებს. კომუნისტთა და მათი თანამგრძნობი პირების წინააღმდეგ თავის კამპანიაში, აღნიშნავს ფრანს პრესის საagენტოს კორესპონდენტი, ისინი განსაკუთრებულ იმედს ამყარებენ ქვეყნის მუსლიმანური რელიგიური სექტებისა და რეაქციული ელემენტების ხელშეწყობაზე.

პარიზი. 29 ივლისი. (საქდესი) სისხლისმღვრელი რეპრესიები, რომლებიც თავს ატყდება სუდანელ კომუნისტებს, პარიზის პრესის დიდ აღშფოთებას იწვევს.

„როგორც ჩანს, სულ უფრო ნათელი ხდება, — წერს გაზეთი „ფიგარო“, — რომ სუდანის კომუნისტური პარტია და მისი გენერალური მდივანი აბდელ ჰალეკ მაჰჯუბი თვითონ არავითარ მონაწილეობას არ ღებულობდნენ ამ აშკარა სამხედრო შეთქმულების მოზაღებაში.

ნიმეირი სიკვდილით სჯის არა მარტო ამბოხების მონაწილეებს, არამედ თავის პოლიტიკურ მოწინააღმდეგეებს და ამასთან მეტად საზიზღრად, ჩამოხრჩობით. „კუდიანებზე ნადირობა“ გიგანტურ საშინელ ანგარიშის გასწორებად გადაიქცა.

რეპრესიები გრძელდება

ნიუ-იორკი. 29 ივლისი (საქდესი). როგორც დასავლეთის საინფორმაციო საagენტოები იუწყებიან სუდანში გრძელდება სუდანის კომუნისტური პარტიის წევრთა დაპატიმრებანი.

განვლილ დღე-ღამეში დაპატიმრეს 24 კომუნისტი. მათ შორის არის სპბინაო მშენებლობის მინისტრის ყოფილი მოადგილე სალაჰ მაზარი.

დაპატიმრებთა კამპანიას თან სდევს ადგილობრივ პრესაში იმ პირების სიების გამოქვეყნება, რომლებსაც ხელისუფალნი ეძებენ. მათ ფოტოსურათებს უჩვენებენ ხართუმის ტელევიზიით.

ბერლინი

არღვევენ ადამიანთა უფლებებს

29 ივლისი. (საქდესი). გამოქვეყნდა ქალთა საერთაშორისო დემოკრატიული ფედერაციის სამდივნოს განცხადება სუდანის ამბების გამო.

ქალთა საერთაშორისო დემოკრატიული ფედერაცია, ნათქვამია განცხადებაში, ღრმად შეაძრწუნა ცნობებმა, რომ სუდანის ხელისუფალნი სიკვდილით სჯიან და მასობრივად დევნიან ქვეყნის დემოკრატიულ ძალებს.

დაპატიმრებულთა შორის არის ფატმა აჰმედ იბრაჰიმი, ცოლი სუდანის მუშათა პროფკავშირების საყოველთაო ფედერაციის გენერალური მდივნის შაფი აჰმედ-აშ-შეიხისა, რომელიც სიკვდილით დასაჯეს, აგრეთვე ბევრი სხვა ქალი.

ფატმა აჰმედ იბრაჰიმი ქალთა საერთაშორისო დემოკრატიული მოძრაობის თვალსაჩინო მოღვაწე, ქალთა საერთაშორისო დემოკრატიული ფედერაციის ბიუროს წევრი, სუდანელ ქალთა ფედერაციის თავმჯდომარე და ქვეყნის ეროვნული დამოუკიდებლობის განმტკიცებისათვის, სოციალური პროგრესისათვის აქტიური მებრძოლია.

სუდანელ დემოკრატთა დევნა უდიდეს უბედურებას ატეხს თავს ათასობით ოჯახს, ქალსა და ბავშვს და უხეშად არღვევს ადამიანის ელემენტარულ უფლებებს, აცხადებს ქალთა საერთაშორისო დემოკრატიული ფედერაციის სამდივნო.

საქართველოს მშრომელთა ხმა

საპროტესტო მიტინგი

29 ივლისს თბილისის კიროვის სახელობის ჩახსამშენებლო ქარხანაში გაიმართა საპროტესტო მიტინგი იმის წინააღმდეგ, რომ ანგარიშს უსწორებენ სუდანელ კომუნისტებსა და სხვა პატრიოტებს.

მიტინგზე გამოვიდა ქარხნის პარტიული კომიტეტის მდივანი ა. შარაბიძე, რომელმაც განაცხადა: ხალხთა გამოცდილება, ისტორიის გამოცდილება მოწმობს, რომ ანტიკომუნიზმი დაუძინებელი მტერია დამოუკიდებლობისათვის, დემოკრატიისათვის, სოციალური პროგრესისათვის, მშვიდობისა და სოციალიზმისათვის ბრძოლისა.

სუდანის შავბნელი ძალების თვითნებობის წინააღმდეგ თავიანთი გულისწყრომა და აღშფოთება გამოსახეს მიტინგზე № 15 მექანიკური საამქროს უფროსმა ა. ბრეგგვაძემ, ინსტრუმენტული საამქროს მღარავმა თ. ჟღენტმა.

მიტინგის მონაწილეებმა საპროტესტო დეპეშა გაუგზავნეს სუდანის მოსკოვის საელჩოს, რომელშიც გმობენ სუდანის ხელისუფალთა მოქმედებას.

(საქდესი).

თავისუფლება პაპრიოტებს!

„დაუყოვნებლივ შეწყდეს თვითნებობა და სუდანელ პატრიოტების გასამართლება“, „თავისუფლება სუდანელ კომუნისტებს!“ ასეთი მოთხოვნა წამოაყენა ერთსულოვნად თბილისის ხელსაწყოთმშენებლობისა და ავტომატიზაციის საშუალებათა სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის კოლექტივმა სუდანელ ხელისუფალთა ტერორის წინააღმდეგ გამართულ მიტინგზე, რომელიც 29 ივლისს გაიმართა. (საქდესი).

გადაჭრით მოითხოვენ

სოხუმი, 29 ივლისი, (საქდესის კორ.). აფხაზეთის მშრომელთა აღშფოთებასა და გულისწყრომას იწვევს ამჟამად სუდანში გამეფებული სისხლიანი ტერორი კომუნისტებისა და დემოკრატიული ძალების წინააღმდეგ.

დღეს საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის აფხაზეთის დ. გულიას სახელობის ენის, ლიტერატურისა და ისტორიის ინსტიტუტში გაიმართა მეცნიერთა საპროტესტო მიტინგი სუდანელ ხელისუფალთა თვითნებობის წინააღმდეგ.

მიტინგის მონაწილეებმა მიიღეს რეზოლუცია, რომელშიც გამოთქვამენ აღშფოთებასა და მრისხანე პროტესტს.

უმუშევრობასთან ბრძოლა ამერიკულად.

სურათზე: პოლიცია უსწორდება უმუშევართა დემონსტრაციის ერთ-ერთ მონაწილეს სანფრანცისკოში.

ფოტო გაზეთ „დეილი უორლდიდან“.

მიფრინავს „აპოლონ-15“

ნიუ-იორკი. 29 ივლისი. (საქდესი). მთვარისაკენ განაგრძობს ფრენას „აპოლონ-15“ კოსმოსური ხომალდი, რომელშიც არის სამი კოსმონავტი — დ. სკოტი, ა. უორდენი და დ. ირვინი.

14 საათსა და 35 წუთზე მოსკოვის დროით კოსმოსური ხომალდი მთვარიდან დაშორებული იყო 38.091 კილომეტრით.

დ. სკოტი და დ. ირვინი კიდევ ერთხელ გადავიდნენ ძირითადი ბლოკიდან მთვარის კაბინაში და კვლავ შეამოწმეს კაბინის საბორტო სისტემები. დასვენების შემდეგ კოსმონავტები მოემზადებიან სელენოცენტრულ ორბიტაზე გასვლისა და მთვარეზე დაჯდომისათვის.

როგორც ჰიუსტონის კოსმოსური ცენტრი იუწყება, ფრენა ნორმალურად მიმდინარეობს.

აპერიკამ შეწყვიტა საღაზეერო ფრენა ჩინეთის ტერიტორიაზე

ნიუ-იორკი. 29 ივლისი. (საქდესი). გაზეთი „ნიუ-იორკ ტაიმსი“. იმოწმებს, რა მთავრობის წყაროებს, დღის იუწყება, რომ შეერთებულმა შტატებმა შეწყვიტა ამერიკის პილოტირებული ჯაშუში თვითმფრინავებისა და უპილოტო ტელემართული თვითმფრინავების საღაზეერო ფრენა კონტინენტური ჩინეთის ტერიტორიაზე, რათა „თავიდან აიცილოს ინციდენტების შესაძლებლობა, რომლებიც ხელს შეუშლიდნენ ნიქსონის მომავალ გამგზავრებას პეკინში“.

კარიზი

„ოქროს ციებ-ცხელება“

29 ივლისი. (საქდესი). დასავლეთ ევროპის სავალუტო-საფინანსო ბაზრებს კვლავ „ოქროს ციებ-ცხელება“ შეეყარა.

გუშინ პარიზის ბირჟაზე ერთ კილოგრამიანი ოქროს ზოდი 7.450 ფრანკი ღირდა — ერთ სეანსში 35 ფრანკით გაძვირდა. ამ ბოლო ორ წელიწადში ეს ოქროს „რეკორდული“ ფასია.

ციებ-ცხელებაა აგრეთვე კაპიტალისტური სამყაროს უდიდეს სავალუტო-საფინანსო ბაზარზე — ლონდონის ბირჟაზე, სადაც უნცია ოქრო 41,9 დოლარამდე გაძვირდა. ციურიხის ბირჟაზე უნცია ოქრო 42 დოლარი ღირს.

მსოფლიო დღე

ეროვნული მიმოხილვა

ბელგრადი

იუგოსლავიის საკავშირო სკუპშჩინის სესია

29 ივლისი. (საქდესი). დღეს საკავშირო სკუპშჩინის სესიაზე იოსიპ ბროზ ტიტო კვლავ აირჩიეს იუგოსლავიის სოციალისტური ფედერაციული რესპუბლიკის პრეზიდენტად 5 წლის ვადით.

კონსტიტუციის ამასწინანდელ შესწორებათა შესაბამისად რესპუბლიკის პრეზიდენტი ამავე დროს ხდება იუგოსლავიის სოციალისტური ფედერაციული რესპუბლიკის პრეზიდიუმის — ქვეყნის ახალი უმაღლესი სახელმწიფო ორგანოს თავმჯდომარეც.

არჩევის შემდეგ პრეზიდენტმა ტიტომ სკუპშჩინის სესიაზე სიტყვა წარმოთქვა. სესიაზე გამოცხადდა იუგოსლავიის სოციალისტური ფედერაციული რესპუბლიკის პრეზიდიუმის შემადგენლობა. ექვსივე რესპუბლიკა პრეზიდიუმში წარმოდგენილია 3-3 წევრით, თვითეული ავტონომიური მხარე — ორი-ორი წევრით.

იუგოსლავიის კომუნისტთა კავშირის პრეზიდიუმის აღმასრულებელი ბიუროს წევრი მ. ტოდოროვიჩი არჩეულია იუგოსლავიის საკავშირო სკუპშჩინის თავმჯდომარედ.

ბოლოდ

● **პორტუგალიის** სამი ათასზე მეტმა თვალსაჩინო ლიტერატორმა ხელოვნებისა და მეცნიერების მოღვაწემ მოაწერა ხელი პეტიციას, რომელიც მოითხოვს ბეჭდვითი სიტყვის ცენზურის გაუქმებას სახელმწიფოში.

● **ლეიბორისტული** პარტიის ეროვნულმა აღმასკომმა გაილაშქრა იმის წინააღმდეგ, რომ დიდი ბრიტანეთი შეუერთდეს „საერთო ბაზარს“ იმ პირობებით, რომლებსაც კონსერვატორთა მთავრობამ მიაღწია.

● **სენატორმა** უილიამ ფულბრაიტმა ბრალად დასდო ამერიკის შეერთებული შტატების მთავრობას, რომ მან კონგრესი ჩამოაშორა პოლიტიკის შემუშავებას.

● **დამთავრდა** ამერიკის შეერთებული შტატების ვიცე-პრეზიდენტის სპირო აგნიუს სამი დღის ოფიციალური ვიზიტი პორტუგალიაში. ეს იყო აზიის, აფრიკისა და ევროპის მთელ რიგ ქვეყნებში მისი საინფორმაციო მოგზაურობის ბოლო ეტაპი.

● **ნეოფაშისტური** „წინააღმდეგობის აქციის“ წევრი ვაუბატონები თავს დაესხნენ გერმანელთა კომუნისტური პარტიის კელნის ორგანიზაციის შენობას, ჩამსხვრიეს ფანჯრები, კედლებზე დაჯდებნეს პროვოკაციული ლოზუნგები.

● **1975 წლისათვის** ჰოლანდიის სამხედრო ბიუჯეტი 7 მილიარდ გულდენამდე და მეტად უნდა გაიზარდოს, წერს გაზეთი „ალგემინ დაგბლადი“. თავდაცვის სამინისტროს ბიუჯეტს, რომელმაც უკვე 4 მილიარდ გულდენს მიაღწია, არ ეხება ხარჯების შემცირებისა და მკაცრი მომჭირნეობის გეგმები, რომლებიც ახალმა მთავრობამ გამოაცხადა. მეტიც, მთავრობას განზრახული აქვს მარტო 1972 წელს 305 მილიონი გულდენით გაზარდოს სამხედრო ხარჯები.

● **ბელგიაში** კვლავ ძვირდება ცხოვრება. 1970 წლის ივლისთან შედარებით სიძვირე გაიზარდა თითქმის 5 პროცენტით, ხოლო 1966 წელთან შედარებით — 19 პროცენტით და მეტად.

● **კოლუმბიის** მთავრობამ გამოაქვეყნა დეკრეტი ამერიკის „ჰილტონ ოტელ კორპორეიშნის“ სამშენებლო კომპანიასთან დადებულ ლ ი კონტრაქტების გაუქმების შესახებ. მიღებული დეკრეტი ბოლოს მოუღებს „ჰილტონ ოტელ კორპორეიშნის“ მაქინაციებს.

ფაქტები

ლონდონი

ასახლებენ არაბებს...

29 ივლისი. (საქდესი). ისრაელის ხელისუფლებამ მიიღეს გადაწყვეტილება გაასახლონ პალესტინელ ლტოლვილთა უდიდესი ბანაკის ჭაბელიის 30 ათასი ბინადარი, იუწყება რეიტერის საagენტო.

ახლა ამ ბანაკში ცხოვრობს 40 ათასამდე არაბი. პალესტინელ ლტოლვილთა 40 ოჯახი გუშინ გადაასახლეს ელ-არიშში, რომელიც სინაის ნახევარკუნძულზე მდებარეობს და ისრაელმა დაიპყრო 1967 წლის ივნისში.

წინათ დამპყრობლებმა უკვე გაასახლეს ამ ბანაკში მცხოვრებ ლტოლვილთა ასზე მეტი ოჯახი.

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ახლო აღმოსავლეთის საagენტოს შენობის წინ პალესტინელი ლტოლვილთა დემონსტრაციები, რომლებიც პროტესტს აცხადებენ ამ უკანონო აქციის წინააღმდეგ.

დემონსტრაციებში მონაწილეობს ასობით ქალი და ბავშვი.

კინოფესტივალი

დელი, 28 ივლისი. (საქდესი). ინდოეთის დასავლეთ ბენგალიის შტატის დედაქალაქ კალკუტაში მიმდინარეობს საბჭოთა ანტიფაშისტური ფილმების ფესტივალი.

ფესტივალის ხუთ დღეში მაყურებლები ნახავენ ფილმებს: „მიფრინავენ წეროები“, „ბალადა ჯარისკაცზე“, „ადამიანის ბედი“ და სხვა.

დაააპატიმრეს პატრიოტი ქალი

29. ივლისი. (საქდესი). იოჰანესბურგიდან მიღებული ცნობებით, გუშინ სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკის პოლიციამ დაიპატიმრა აფრიკის თვალსაჩინო საზოგადო მოღვაწე ვინი მანდელა.

მას შემდეგ, რაც სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკის რასისტულმა სასამართლომ კომუნისტური საქმიანობისათვის სამუდამო კატორღა მიუსაჯა სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკაში აკრძალული აფრიკის ეროვნული კონგრესის პარტიის ყოფილ ლიდერს, ვინის მეუღლეს ნელსონ მანდელას, პოლიციის ხელისუფალნი განუწყვეტლივ სასტიკად სდევნიან ამ მამაც ქალს.

იგი ბევრჯერ დაიპატიმრეს, მაგრამ სასამართლო გარჩევის დროს ირკვეოდა ხოლმე, რომ მის წინააღმდეგ წაყენებული ყველა ბრალდება პოლიციის მიერ შეთითხნილი მონაჭორი იყო.

მას შემდეგაც კი, როცა გასული წლის სექტემბერში უმაღლესმა სასამართლომ წლი-ნახევრის წინასწარი პატიმრობის შემდეგ სამხილის უქონლობის გამო წაყენებული ბრალდების ყველა პუნქტით გაამართლა ვ. მანდელა, პოლიციის ხელისუფლებმა ყოველად უსაფუძვლოდ ერთ თვეში გასცეს ბრძანება ხუთი წლით მისი შინაპატიმრობის შესახებ.

პოლიციის ამ განკარგულების თანახმად ხუთი შვილის დედას ვ. მანდელას უნდა ეცხოვრა მკაცრად შეზღუდულ პირობებში. მას წართმეული ჰქონდა საზოგადოებრივი მოღვაწეობის ყოველგვარი საშუალება.

მაგრამ სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკის ხელისუფლები ამასაც არ დასჯერდნენ. ვ. მანდელას დაპატიმრება პოლიციის თვითნებობის ახალი აქტია, რომელიც მიზნად ისახავს გატეხონ მამაცი პატრიოტის ნება.

თეთრი სახლის მანევრი

ვაშინგტონი

29 ივლისი. (საქდესი). თეთრმა სახლმა გამოაცხადა, რომ 1 აგვისტოდან გადაყენებულია ამერიკის შეერთებული შტატების დელეგაციის მეთაური პარიზის მოლაპარაკებაზე ვიეტნამის შესახებ დ. ბრიუსი.

როგორც თეთრი სახლის წარმომადგენელმა განაცხადა, პრეზიდენტმა ნიქსონმა დელეგაციის მეთაურად დანიშნა უილიამ პორტერი, ამერიკის შეერთებული შტატების ახლანდელი ელჩი სეულში, რომელიც უნდა ჩამოვიდეს ვაშინგტონში „კონსულტაციისათვის“.

პოლიტიკური მიმომხილველნი აღნიშნავენ, რომ გადაწყვეტილება ბრიუსის გადაყენების შესახებ ნიქსონმა მიიღო იმ მომენტში, როცა სამხრეთ ვიეტნამის რესპუბლიკის დროებითი რევოლუციური მთავრობა გამოვიდა დიდმნიშვნელოვანი სამშვიდობო ინიციატივით.

კრიზისი მწვავდება

ვაშინგტონი. 29 ივლისი. (საქდესი). ამერიკის შეერთებული შტატების სენატმა ძლიერ-დება მოითხოვნა კანონმდებლობით შეზღუდონ პრეზიდენტის რწმუნებულებანი ომის წარმოების საკითხებში. ამ მოთხოვნებს უერთდებიან მმართველი რესპუბლიკური პარტიის თვალსაჩინო მოღვაწეებიც.

ასეთი საკანონმდებლო შეზღუდვების დაწესებას დაუჭირა მხარი რესპუბლიკელთა ლიდერმა სენატში ჰ. სკოტმა. გამოვიდა რა სენატის საგარეო საქმეთა კომისიაში, მან განაცხადა, რომ კონგრესს „უნდა ჰქონდეს უფლება“ კონსტიტუციის შესაბამისად მონაწილეობდეს ომის განხილვაში, თუ როგორ ებმება ქვეყანა ომში.

კონგრესმა კვლავ უნდა დაადასტუროს თავისი უფლებანი ამ დარგში, ხაზი გაუსვა მან. ეხება

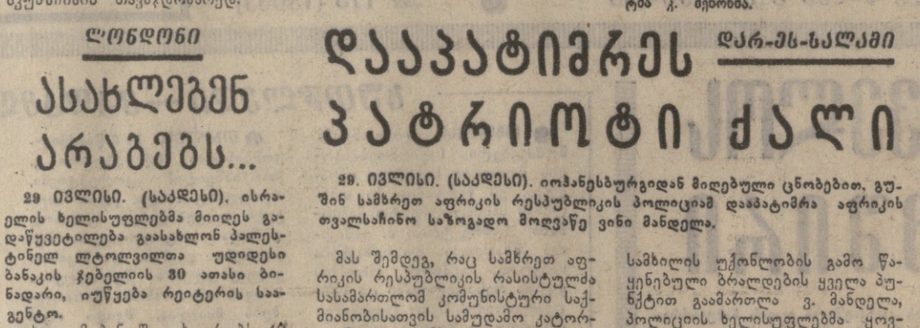

ბელგრადი

იუგოსლავიის საკავშირო სკუპშჩინის სესია

29 ივლისი. (საქდესი). დღეს საკავშირო სკუპშჩინის სესიაზე იოსიპ ბროზ ტიტო კვლავ აირჩიეს იუგოსლავიის სოციალისტური ფედერაციული რესპუბლიკის პრეზიდენტად 5 წლის ვადით.

კონსტიტუციის ამასწინანდელ შესწორებათა შესაბამისად რესპუბლიკის პრეზიდენტი ამავე დროს ხდება იუგოსლავიის სოციალისტური ფედერაციული რესპუბლიკის პრეზიდიუმის — ქვეყნის ახალი უმაღლესი სახელმწიფო ორგანოს თავმჯდომარეც.

არჩევის შემდეგ პრეზიდენტმა ტიტომ სკუპშჩინის სესიაზე სიტყვა წარმოთქვა. სესიაზე გამოცხადდა იუგოსლავიის სოციალისტური ფედერაციული რესპუბლიკის პრეზიდიუმის შემადგენლობა. ექვსივე რესპუბლიკა პრეზიდიუმში წარმოდგენილია 3-3 წევრით, თვითეული ავტონომიური მხარე — ორი-ორი წევრით.

იუგოსლავიის კომუნისტთა კავშირის პრეზიდიუმის აღმასრულებელი ბიუროს წევრი მ. ტოდოროვიჩი არჩეულია იუგოსლავიის საკავშირო სკუპშჩინის თავმჯდომარედ.

დელი

ბონობოლიათა თვითნებობა

29 ივლისი. (საქდესი). ინდოეთის მთავრობა განიხილავს ინდოეთში უცხოეთის ნავთობის კომპანიების „შელის“, „ესსოს“ და „კალტექსის“ გაწყვეტილებათა შემდგომი საქმიანობის საკითხს, განაცხადა პარლამენტის ზემო პალატაში ნავთობქიმიური მრეწველობის მინისტრმა პ. ჩ. სეთჰიმ.

ეს გამოწვეულია იმით, თქვა მინისტრმა, რომ ამ ბოლო რვა თვის მანძილზე კომპანიებმა მეოთხედ გაძვირეს მათ მიერ შემოტანილი ნედლი ნავთობი.

„აშკარა ყაჩაღობა“ უწოდა უცხოეთის ნავთობის კომპანიების პოლიციას ინდოეთის პარლამენტის დეპუტატმა კ. შენონმა.

ლონდონი

ასახლებენ არაბებს...

29 ივლისი. (საქდესი). ისრაელის ხელისუფლებამ მიიღეს გადაწყვეტილება გაასახლონ პალესტინელ ლტოლვილთა უდიდესი ბანაკის ჭაბელიის 30 ათასი ბინადარი, იუწყება რეიტერის საagენტო.

ახლა ამ ბანაკში ცხოვრობს 40 ათასამდე არაბი. პალესტინელ ლტოლვილთა 40 ოჯახი გუშინ გადაასახლეს ელ-არიშში, რომელიც სინაის ნახევარკუნძულზე მდებარეობს და ისრაელმა დაიპყრო 1967 წლის ივნისში.

წინათ დამპყრობლებმა უკვე გაასახლეს ამ ბანაკში მცხოვრებ ლტოლვილთა ასზე მეტი ოჯახი.

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ახლო აღმოსავლეთის საagენტოს შენობის წინ პალესტინელი ლტოლვილთა დემონსტრაციები, რომლებიც პროტესტს აცხადებენ ამ უკანონო აქციის წინააღმდეგ.

დემონსტრაციებში მონაწილეობს ასობით ქალი და ბავშვი.

ვაშინგტონი

დაააპატიმრეს პატრიოტი ქალი

29. ივლისი. (საქდესი). იოჰანესბურგიდან მიღებული ცნობებით, გუშინ სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკის პოლიციამ დაიპატიმრა აფრიკის თვალსაჩინო საზოგადო მოღვაწე ვინი მანდელა.

მას შემდეგ, რაც სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკის რასისტულმა სასამართლომ კომუნისტური საქმიანობისათვის სამუდამო კატორღა მიუსაჯა სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკაში აკრძალული აფრიკის ეროვნული კონგრესის პარტიის ყოფილ ლიდერს, ვინის მეუღლეს ნელსონ მანდელას, პოლიციის ხელისუფალნი განუწყვეტლივ სასტიკად სდევნიან ამ მამაც ქალს.

იგი ბევრჯერ დაიპატიმრეს, მაგრამ სასამართლო გარჩევის დროს ირკვეოდა ხოლმე, რომ მის წინააღმდეგ წაყენებული ყველა ბრალდება პოლიციის მიერ შეთითხნილი მონაჭორი იყო.

მას შემდეგაც კი, როცა გასული წლის სექტემბერში უმაღლესმა სასამართლომ წლი-ნახევრის წინასწარი პატიმრობის შემდეგ სამხილის უქონლობის გამო წაყენებული ბრალდების ყველა პუნქტით გაამართლა ვ. მანდელა, პოლიციის ხელისუფლებმა ყოველად უსაფუძვლოდ ერთ თვეში გასცეს ბრძანება ხუთი წლით მისი შინაპატიმრობის შესახებ.

პოლიციის ამ განკარგულების თანახმად ხუთი შვილის დედას ვ. მანდელას უნდა ეცხოვრა მკაცრად შეზღუდულ პირობებში. მას წართმეული ჰქონდა საზოგადოებრივი მოღვაწეობის ყოველგვარი საშუალება.

მაგრამ სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკის ხელისუფლები ამასაც არ დასჯერდნენ. ვ. მანდელას დაპატიმრება პოლიციის თვითნებობის ახალი აქტია, რომელიც მიზნად ისახავს გატეხონ მამაცი პატრიოტის ნება.

ვაშინგტონი

თეთრი სახლის მანევრი

29 ივლისი. (საქდესი). თეთრმა სახლმა გამოაცხადა, რომ 1 აგვისტოდან გადაყენებულია ამერიკის შეერთებული შტატების დელეგაციის მეთაური პარიზის მოლაპარაკებაზე ვიეტნამის შესახებ დ. ბრიუსი.

როგორც თეთრი სახლის წარმომადგენელმა განაცხადა, პრეზიდენტმა ნიქსონმა დელეგაციის მეთაურად დანიშნა უილიამ პორტერი, ამერიკის შეერთებული შტატების ახლანდელი ელჩი სეულში, რომელიც უნდა ჩამოვიდეს ვაშინგტონში „კონსულტაციისათვის“.

პოლიტიკური მიმომხილველნი აღნიშნავენ, რომ გადაწყვეტილება ბრიუსის გადაყენების შესახებ ნიქსონმა მიიღო იმ მომენტში, როცა სამხრეთ ვიეტნამის რესპუბლიკის დროებითი რევოლუციური მთავრობა გამოვიდა დიდმნიშვნელოვანი სამშვიდობო ინიციატივით.

ვაშინგტონი

კრიზისი მწვავდება

ვაშინგტონი. 29 ივლისი. (საქდესი). ამერიკის შეერთებული შტატების სენატმა ძლიერ-დება მოითხოვნა კანონმდებლობით შეზღუდონ პრეზიდენტის რწმუნებულებანი ომის წარმოების საკითხებში. ამ მოთხოვნებს უერთდებიან მმართველი რესპუბლიკური პარტიის თვალსაჩინო მოღვაწეებიც.

ასეთი საკანონმდებლო შეზღუდვების დაწესებას დაუჭირა მხარი რესპუბლიკელთა ლიდერმა სენატში ჰ. სკოტმა. გამოვიდა რა სენატის საagარეო საქმეთა კომისიაში, მან განაცხადა, რომ კონგრესს „უნდა ჰქონდეს უფლება“ კონსტიტუციის შესაბამისად მონაწილეობდეს ომის განხილვაში, თუ როგორ ებმება ქვეყანა ომში.

კონგრესმა კვლავ უნდა დაადასტუროს თავისი უფლებანი ამ დარგში, ხაზი გაუსვა მან. ეხება სენატის საagარეო საქმეთა კომისია ახლა იხილავს როგორც დემოკრატების, ისე რესპუბლიკელების მიერ შემოტანილ რამდენიმე რეზოლუციას, რომლებიც ითვალისწინებენ, რომ შეიზღუდოს პრეზიდენტის რწმუნებულებანი ომის უკონტროლოდ წარმოებაში.

ქვეყნის უმაღლეს საკანონმდებლო ორგანოში ამ საკითხის განხილვა კიდევ ერთი გამოვლინებაა ღრმა შინაპოლიტიკური კრიზისისა, რომელიც წარმოშვა ამერიკის შეერთებული შტატების მონაწილეობამ უაზრო და ამორალურ აგრესიაში ინდოჩინეთის წინააღმდეგ.

ბონობოლი

უკანასკნელ ხანს პენტაagონს არაერთხელ აღუნიშნავს ხაზგასმით თავისი განსაკუთრებული ინტერესი ხმელთაშუა ზღვის რაიონისადმი. ამაზე სავსებით გულახდილად ილაპარაკა ამას წინათ ამერიკის შეერთებული შტატების თავდაცვის მინისტრმა ლეირდმა ნატოს დაagენმის კომიტეტის სესიაზე. ლეირდი ცდილობდა, რომ ბლოკში მის პარტნიორებს გაედიდებინათ თავიანთი წვლილი საომარ მზადებაში, და განსაკუთრებით აპყრობდა ყურადღებას ნატოს „სამხრეთი ფლანგის განმტკიცებაში“ ღონისძიებათა აქტივიზაციის, ამასთან ხაზგასმით აღნიშნა, რომ ამერიკის შეერთებული შტატები თავის მხრივ ზრდიან თავიანთი მე-6 ფლოტის ძალებს ხმელთაშუა ზღვაში.

ამ ფლოტის შემადგენლობაში უკვე შედის 50-ზე მეტი სხვადასხვა სამხედრო ხომალდი, მათ შორის ორი-სამი დიდი ავიამზიდი, ვერტმფრინავმზიდი, რომლის ბორტზე საზღვაო ქვეითი ჯარის სადესანტო ნაწილებია, რამდენიმე წყალქვეშა ნავი. დასაწყისისათვის, როგორც განაცხადა პენტაagონის წარმომადგენელმა ჯ. ფრიდჰეიმმა, მე-6 ფლოტის ძლიერების გადიდება ნავარაუდევია მოახდენონ იმ გზით, რომ ორტას სამხედრო-საზღვაო ბაზაზე (ესპანეთი) გადაიყვანონ მრავალფუძიანი ატომის მუხტიანი ახალი „პოსეიდონ“ რაკეტებით აღჭურვილი წყალქვეშა ნავები. გარდა ამისა, ფლოტის შემადგენლობაში დამატებით იქნება შეყვანილი ავიამზიდები, ვერტმფრინავმზიდი და მთელი რიგი სხვა გემები.

რათ დასჭირდა ვაშინგტონს გამოიჩინოს „განსაკუთრებული ზრუნვა“ ხმელთაშუა ზღვისათვის? ვინ ემუქრება „ნატოს სამხრეთ ფლანგს“, თუმცალა ისევე როგორც ამ აგრესიული ბლოკის ყველა სხვა ფლანგს?

პენტაagონის თანამდებობის პირები გასულ წყვეტილ ერ გამოთქვამენ უკმაყოფილებას ამ რაიონში საბჭოთა სამხედრო ხომალდების ყოფნის გამო. ამავე დროს მათ ბუნებრივად მიაჩნიათ ამერიკის არამადის ყოფნა ათასობით კილომეტრზე ამერიკიდან სსრ კავშირის და სხვა სოციალისტურ სახელმწიფოთა სამხრეთ საზღვრებთან საშიშ სიახლოვეს. საბჭოთა მთავრობის კანონიერი ღონისძიებანი კი, რომლებიც მიმართულია ნატოს საფრთხის თავიდან აცილებისაკენ, აღიზიანებს ატლანტიკის სტრატეგებს, რომლებსაც სურთ დაუსჯელად

ვის ემუქრება მე-6 ფლოტი?

მოამზადონ თავიანთი სამხედრო ავანტიურები.

მე-6 ფლოტის ახლანდელი გაძლიერების მიზეზი გამომაqვანა ისრაელის საagარეო საქმეთა მინისტრმა ებანმა. ამას წინათ მან განაცხადა, ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა ტელავივის სამხედრო პოზიციების უზრუნველყოფის ვალდებულ ლ ებ ა უნდა ისესრონო. როგორც დაადასტურა ისრაელის პრემიერ-მინისტრმა გოლდა მეირმა, ეს პოზიციები უცვლელი რჩება, ვინაიდან „ისრაელი არასოდეს არ დაეთანხმება იმ მოთხოვნებს, რომლებსაც შეიცავს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის უშიშროების საბჭოს 1967 წლის 22 ნოემბრის რეზოლუცია“. მოითხოვა რა, რომ შეერთებულმა შტატებმა კიდევ უფრო აქტიურად დაუჭიროს მხარი ისრაელის ანექსიონისტურ კურსს, ებან

ზემო ალაზნის არხის მშენებლობაზე

გვირაბის გაყვანა ფერხდება

ღღეიდ დღე ფართოვდება ზემო ალაზნის სარწყავი სისტემის მშენებლობის ფრონტი. სულ უფრო იკვეთება მაგისტრალური არხის პროფილი. რთულ რელიეფურ პირობებში უხდებათ მუშაობა მშენებლებს. მთაგორიან ტერიტორიაზე გადის მაგისტრალური არხი და, ცხადია, ბევრგან გვირაბის გაყვანა, გალერეებისა და დიუკერების მოწყობაა საჭირო. დიდი სამუშაოები ხორციელდება მდინარეების რეგულირებისა და მათი ნაპირსამაგრი ნაგებობების მშენებლობისათვის, ქალაქებისა და სოფლების სასმელი წყლით უზრუნველსაყოფად.

ერთ-ერთ რთულ რელიეფურ უბანზე უხდება მუშაობა ტრესტ „ალაზანმშენის“ (მმართველი მ. ცისკარაშვილი) № 3 სამშენებლო სამმართველოს (უფროსი ა. მუსერიძე) კოლექტივს. მდინარე ორვილიდან იწყება მაგისტრალური არხის სამშენებლო უბანი და სოფელ ზემო ხოდაშენში მთავრდება. მისი სიგრძე 15 კილომეტრია.

ყველა სამუშაო უბანზე დაძაბული შრომაა გაჩაღებული, ერთმანეთს ეჯიბრებიან გვირაბგამყვანები, მებეტონეები, მეკონსოლეები. ყველა ცდილობს დროს გაუსწროს, სასახელოდ შეასრულოს დასახული ამოცანა.

სამმართველომ 1971 წელს უნდა შეასრულოს 2.330 ათასი მანეთის სამუშაოები, მათ შორის საკუთარი ძალებით — 1.867 ათასი მანეთისა. 6 თვეში საკუთარი ძალებით აქ შეასრულეს 888 ათასი მანეთის სამუშაო ნაცვლად გეგმით გათვალისწინებული 853 ათასი მანეთისა, რაც გეგმის 104 პროცენტს უდრის. სულ სუბმოჯარადრე ორგანიზაციების ჩათვლით 6 თვის გეგმა შესრულებულია 100 პროცენტით. როგორც ამ მონაცემებიდან ჩანს, საკუთარი ძალებით გაცილებით მეტი სამუშაოებია შესრულებული, ვიდრე გეგმით არის დასახული. ცხადია, საერთო გეგმა დიდი გადაჭარბებით შესრულდებოდა, სუბმოჯარადრე ორგანიზაციებიც წარმატებით რომ ასრულებდნენ გეგმებს. მაგრამ იმის გამო, რომ მათ სატრანსპორტო საშუალებანი აკლიათ, მოთხრილი მიწის გაზიდვა ფერხდება, რაც აბრკოლებს სხვა სამუშაოებს, ადგილი აქვს მიწისმთხრელი მანქანების მოცდენასაც.

ასეთი მდგომარეობა დაუშვებელია, იგი ზემდგომი ორგანიზაციების ყურადღებას მოითხოვს.

ამჟამად ორვილის ხევის რეგულირება დამთავრებულია, გათვალისწინებულ ვადებში შესრულდა 100 ათასი კუბური მეტრი მიწისა და 8.000 კუბური მეტრი რკინაბეტონის სამუშაოები. მიმდინარეობს „ქაჯიანთხევის“, „ხაჩირის ხევის“, „მყრალა ხევის“, „გურულას“ რეგულირების სამუშაოები, გაყვანილია 850 მეტრი სიგრძის ღია მაგისტრალური არხი და 1.000 მეტრამდე გალერეები. არხის გაყვანის, ბეტონისა და რკინაბეტონის სამუშაოების გეგმა შესრულებულია 120 პროცენტით.

სამუშაოთა ტემპის დასაჩქარებლად სამმართველოში ბევრი საინტერესო სიახლე ინერგება. მაგალითად, გალერეების კედლები ხის ქარგილებით კეთდებოდა, რაც დიდძალ ხის მასალასა და ბევრ მუშახელს მოითხოვდა. სამმართველოს უფროსმა მ. მუსერიძემ, მთავარმა ინჟინერმა მ. წამალაშვილმა და უბნის უფროსმა შ. ერჩიკმა შექმნეს ახალი ტიპის გადასაადგილებელი ქარგილი ლითონის ჩარჩოებით. ამან მინიმუმამდე შეამცირა ხის მასალის დანახარჯები, დაზოგა მუშახელი, დაჩქარა სამუშაოთა ტემპი და აამაღლა სამუშაოთა ხარისხი.

მეორე სიახლე ის არის, რომ ტრესტ „ალაზანმშენის“ სისტემაში პირველად აქ დაიღგა და წარმატებით აითვისეს სლავიანსკის მანქანათსამშენებლო ქარხნიდან მიღებული ნახევრად სტაციონარული ბეტონის დამამზადებელი ავტომატიზებული დანადგარი. მისი უპირატესობა ის არის, რომ აქამდე არსებულ ბეტონმრევებთან შედარებით ინერტული მასალისა და ცემენტის დოზირება ავტომატიზებულია. ამით დაცულია ბეტონის მაღალი ხარისხი, ცვლაში 200-250 კუბურ მეტრ ბეტონს უშვებს და მხოლოდ 2 ოპერატორი ემსახურება. ჩვეულებრივი წესით ამავე რაოდენობის ბეტონის დამზადებას კი 8 კაცი უნდოდა.

ყველაფერი ეს სამმართველოს საქმიანობის დადებით მხარეზე მიგვითითებს, მაგრამ არის მეორე მხარეც, რაც უარყოფითად მოქმედებს მშენებლობის ტემპზე, იწვევს სამუშაოთა გრაფიკის დარღვევას და საფრთხეს უქმნის სარწყავი სისტემის მშენებლობის გათვალისწინებულ ვადებში დამთავრებას.

საქმე ის არის, რომ ნელი ტემპით მიმდინარეობს გვირაბების გაყვანის სამუშაოები. სამმართველოს ტერიტორიაზე გასაყვანი საკალიმომტრიანი გვირაბიდან დღეისათვის გაყვანილია 700 მეტრი, ხოლო მეორე 1.000 მეტრი სიგრძის გვირაბიდან — მხოლოდ 300 მეტრი. მართალია, გეოლოგიური პირობები უფრო რთული აღმოჩნდა, ვიდრე წინასწარ იყო ნავარაუდევი, მაგრამ მთავარი მაინც ის არის, რომ მშენებლები განიცდიან კვალიფიციური სპეციალისტების დიდ ნაკლებობას.

გვირაბების გაყვანაზე ძირითადად ჭიათურიდან და წალკის რაიონიდან ჩამოსულები მუშაობენ, და უნდა ითქვას, რომ შესანიშნავად აჩარულები თავიანთ მოვალეობას. ავიღოთ თუნდაც ე. გურულისა და ლ. კაპანაძის გვირაბგამყვანთა ბრიგადები. მათ ერთგული მუშაობით საერთო სიყვარული და პატივისცემა დაიმსახურეს, ძალღონის დაუზოგავად მრომობენ და გადაჭარბებით ასრულებენ დავალებას. ყველაზე რთულ სამუშაო უბნებზეც კი. მაგრამ სად არიან ადგილობრივი ახალგაზრდები? რატომ არ ცდილობენ დაეუფლონ ახალ საქმეს და თავიანთი წვლილი შეიტანონ ამ საშვილიშვილო საქმეში? მართალია, სხვა სამშენებლო უბნებზე თავდადებით იღვწიან ადგილობრივი ახალგაზრდები, მაგრამ როცა გადაეხადეთ 80-3 სამმართველოს გვირაბგამყვანთა სიას, აღმოჩნდა, რომ რესკუბლიკის სხვა რაიონებიდან 80 კაცია ჩამოსული, ხოლო კახეთის რაიონებიდან მარტო 20 კაცი მუშაობს და ისინიც ახლა ეუფლებიან გვირაბგამყვანის სპეციალობას.

ეს მტკივნეული საკითხია და საერთო ყურადღებისა და მზრუნველობის საგნად უნდა გადაიქცეს. აქაც კომკავშირმა უნდა თქვას თავისი სიტყვა, გაგზავნოს ახალგაზრდები მეცხრე ხუთწლედის ამ დიად მშენებლობაზე. სამუშაო პირობები აქ კარგია. გვირაბგამყვანების საშუალო თვიური გამომუშავება 250-300 მანეთს აღწევს და, რაც მთავარია, აქ მუშაობა სახელისა და დიდების საქმეა: „სიუხვის არხის“ მშენებლთა სახელებს ხალხი მადლიერების გრძნობით მოიგონებს, შთამომავლობა იამაყებს მათი პატრიოტული საქმეებით.

არ. თვალიაშვილი.
„კომუნისტის“ საკ. კორ.

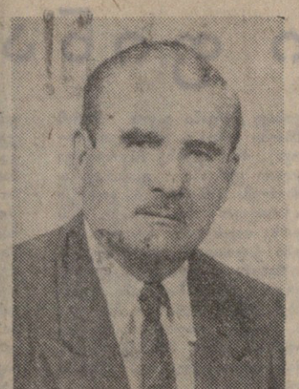

პოპულარული ქართველი მწერალი

კარმენ ლორიას დაბადების 75 წლისთავი

ცხოვრების მძიმე გზა განვლო პ. ლორიამ. ღარიბი გლეხის შვილს საშუალება არ ჰქონდა მიეღო განათლება, და თუ მაინც შეძლო სოფლის ორკლასიანი სასწავლებლის დამთავრება, მხოლოდ ნებისყოფის უკიდურესი ძაძაბვით. იგი იძულებული იყო ჯერ კიდევ ბავშვს საკუთარი შრომით გაეტანა თავი და პირადად გამოსცადა კაპიტალისტური ექსპლოატაციის მთელი სიმძინელება, ღარიბი კაცის უუფლებობა და დამცირება.

ლიტერატურული ინტერესი პ. ლორიას ადრე, სოფმაწვალეში გაუღვიძდა და პირველი ნაწარმოებები რევოლუციამდე გამოაქვეყნა. წერდა ლექსებს, მცირე ფორმის პიესებს, მოთხრობებს. საგულისხმოა, რომ მისი ორი ლექსი („როცა მტერი თავს გვესხმის...“ და „აბ, მერცხალო, მერცხალო, რად ხარ დაღონებული“) ხალხმა სიმღერებად აქცია. და მაინც პოეზია არ ყოფილა პ. ლორიას ნამდვილი მოწოდება. მეოთხეელთა ყურადღება მათ მხოლოდ და მხოლოდ დიდი გულწრფელობით მიიქცევს.

საზოგადოებრივ - ლიტერატურული მოღვაწეობის ფართო ასპარეზი გადაუშალა პ. ლორიას საბჭოთა ხელისუფლებამ, რომელმაც მას ბათუმში მოუსწრო. მწერალი აჭარის დედაქალაქის მკვიდრი გახდა და აქტიურად თანამშრომლობდა საოლქო გაზეთ „ფუხარაში“, აგრეთვე იუმორისტულ ჟურნალ „ტარტაროზში“. იგი აქვეყნებდა ლექსებს, ფელეტონებს, პატარ-პატარა მოთხრობებს, ნარკვევებს, რომლებშიც ასახავდა ახალი ცხოვრების მშენებლობის პროცესს.

ბევრი მკითხველი ჰყავდა პ. ლორიას იუმორისტულ ნაწარმოებებს, რომლებიც „ტარტაროზში“ იბეჭდებოდა პ. ობოლის, ბლიკვინსა და ტინტილას ფსევდონიმებით. მათში მწერალი ამთარახებდა ბიუროკრატებს, მლიქვნელებს, ხულიგნებს, ნეპმანებსა და სხვა ანტისაზოგადოებრივ პირებს, რომლებიც თავიანთი უღირსი საქციელით ხელს უშლიდნენ ახალის, პროგრესულის დამკვიდრებას. მწერალი ხალას იუმორისტულ ნიშს ცხადყოფს მოთხრობა „ბახვაძის დედაბერი“, რომელშიც მწერალმა დაგმო დრომოჭმული ტრადიციები.

ხანგრძლივმა მოღვაწეობამ პრესაში მწერალს გაუმახვილა თანამედროვეობის გრძნობა, აქტუალური საზოგადოებრივი პრობლემებისადმი ინტერესი და საფუძველი ჩაუყარა მის დიდ პოპულარობას მკითხველთა ფართო მასებში.

პ. ლორიას, როგორც მწერლის, ჩამოყალიბებაში დიდი როლი შეასრულა აგრეთვე მხატვრულმა აგიტბრიგადამ, რომელსაც თვითონ ხელმძღვანელობდა. ეს ბრიგადა აჭარის სოფლიდან სოფელში დადიოდა და დგამდა რევოლუციური შინაარსის მცირე ფორმის პიესებს — სკეტჩებს, ვოდევილებს. ამ გარემოებამ მწერალს საშუალება მისცა ახლოს გასცნობოდა ხალხის ცხოვრებას, განწყობილებას, ღრმად შეესწავლა აჭარა, მისი თავისებურებანი.

და აი ოცდაათიანი წლების დამდეგს პ. ლორიას შემოქმედებაში არსებითი გარდატეხა მოხდა. მწერალმა მიაგნო თავის ნამდვილ მოწოდებას. ამ დროისათვის მან უკვე ფეხით შემოიარა მთელი აჭარა, ამას დაემატა საერთოდ ცხოვრების მდიდარი გამოცდილება და მწერალმა იგრძნო, რომ ნანახისა და განცდილის გადმოსაცემად საჭირო იყო ფართო მხატვრული ტილოების შექმნა და მან პირველმა სცადა დაეწერა რომანი, აესახა აჭარაში სოციალისტური წყობილების დამკვიდრების პროცესი და ეჩვენებინა ახალი ადამიანები, რომლებიც ცხოვრების დიდ გზაზე გამოიყვანა საკოლმეურნეო წყობილებამ. ასე შეიქმნა პ. ლორიას პირველი რომანი — ცნობილი დილოგია „ჩაი“.

რომანმა მკითხველებს გააცნო მანამდე ქართულ ლიტერატურაში სრულიად უცნობი მხარე — აჭარა და მისი ადამიანები, რამაც დიდად შეუწყო ხელი მის არაჩვეულებრივ პოპულარობას, გაზეთების გამოქვეყნდა შ. დადიანის, პ. ჩხიკვაძისა და სხვათა რეცენზიები. კრიტიკამ აღიარა, რომ „ჩაი“ იყო ქართული ლიტერატურის საყურადღებო მოვლენა, მწერლის თვალსაჩინო მემოქმედებითი გამარჯვება.

„ჩაის“ მოჰყვა „ოელი მურაღი“ (ანგარიშ[illegible] ... ყველაზე ... ... [illegible] ... ... [illegible] — [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ...

უკანასკნელი ფინალები

ᲛᲝᲡᲙᲝᲕᲘ. 29 ივლისი. (ტელეფონით „კომუნისტის“ სპეც. კორ.). თითქმის ერთმა თვემ განვლო სპარტაკიადის პირველი სტარტებიდან, და აი ფინიშის სწორზე მედლების უკანასკნელი კომპლექტების განაწილებასაც ველოდებით.

დღევანდელ დილის ასპპარეზობებს სპორტის რამდენიმე სახეობაში, კერძოდ ფრენბურთში, სროლაში, წყალში ხტომასა და ფარიკაობაში ჩვეულებრივზე მეტი მაყურებელი პყავდა, და ეს გასაგებიც არის, მაგრამ ცოტა ხალხმა როდი მოიყარა თავი სპარტაკიადის უსრმბზარ სატურნირო ცხრილთან. იყო მსჯელობა იმაზე, შეიძლება თუ არა მოხდეს საიუბრიზები?

რა შეიძლება მოხდეს? ბევრი არაფერი. ქულათა სხვაობა იმდენად დიდია ფავორიტებს შორის, რომ სენსაციები ძნელი დასაჯერებელია. მაგალითად, რსფსრ-ის გუნდმა დარჩენილი რვა სახეობის ფინალებიდან არცერთი ქულა არ უნდა აიღოს, ხოლო მოსკოვმა სულ მცირე 20 პირველი ინდივიდუალური, ან 10 გუნდური გამარჯვება უნდა მოიპოვოს, ლიდერს რომ გაუსწროს. ასევე შეიძლება ითქვას პირველი ეკვსეულის სხვა წევრებზე.

ახლა რვა სახეობის დღევანდელ ფინალებზე, გუშინდელი საღამოს ასპარეზობებზე, პერსპექტივებზე.

ფინიში აქვთ ტყვიის მსროლელებს. მცირეკალიბრიანი ნიბისმიერი შაშხანით 50 მეტრზე „გაქცეულ ტახზე“ სროლაში საქართველოს გუნდის წარმომადგენელმა ვ. სკრინიკოვმა მეექვსე ადგილი დაიკავა.

ვ. ი. ლენინის სტადიონის საცურავ აუზში ფინალს ფინალი მოსდევს. ანაწილებენ მედლებს. ყველაზე უკეთ ამ შეჯიბრებაში მოსკოველები გამოდიან და ლიდერის პოზიციასაც ინარჩუნებენ. გუშინ საღამოს გამოვლინდა სპარტაკიადის არაერთი ჩემპიონი, დღეს კი განაწილდება მედლების უკანასკნელი კომპლექტები. 200 მეტრზე რიასის სტილით ცურვაში ვაჟებს შორის პირველი იყო მოსკოველი ნ. პანკინი. მისი შედეგია 2 წუთი და 26,8 წამი, რაც სპარტაკიადის ახალი რეკორდია. ამავე დისტანციაზე ბრასის სტილით ცურვაში ქალთა შორის ყველას აჯობა ტ. პრუდნიკოვამ (უკრაინა). ვაჟთა შორის 200 მეტრზე გულაღმა ცურვაში ჩემპიონი სპარტაკიადის ახალი რეკორდით გახდა ლ. დობრისკოვინი (რსფსრ) — 2 წუთი და 15,5 წამი. ჩვენი რესპუბლიკის წარმომადგენელმა ვ. კრასკოვმა ბრინჯაოს მეორე მედალი დაიმსახურა — 2 წუთი და 15,3 წამი. 200 მეტრზე ქალთათვის კომპლექსურ ცურვაში წარმატება ხვდა ნ. პეტროვას. ი. ზოტოვამ (საქართველო) მეშვიდე ადგილი დაიკავა. ასეთსავე ცურვაში ვაჟთა შორის ჩემპიონი გახდა ვ. კრავჩენკო (მოსკოვი). 400 მეტრზე თავისუფალი სტილით ცურვაში გაიმარჯვა ა. სამსონოვმა (რსფსრ). ი. ლისეცკი (საქართველო) მეექვსე იყო. 800 მეტრზე თავისუფალი სტილით ცურვაში ქალთათვის ოქროს მედალი დაიმსახურა ო. პეტრუსევამ. ცურვაში საერთო გუნდურ ჩათვლაში ლიდერობენ მოსკოველები — 336 ქულა. მათს უახლოეს მეტოქეს რსფსრ-ის გუნდს 193 ქულა აქვს. საქართველოს გუნდი 57 ქულით მეოთხეა.

ფრენბურთელ ვაჟთა ტურნირში ჯერ კიდევ ყველაფერი ცხადი არ არის და მედლების საკითხი უკანასკნელმა მატჩებმა უნდა გადაწყვიტოს. ასეთივე მდგომარეობაა წყალბურთელთა ტურნირში. ხელბურთელ ქალთა ტურნირში საქართველოს გუნდი დამარცხდა ლენინგრადის ნაკრებთან მატჩში 11:21. ჩვენმა ვაჟთა გუნდმა კი მოუგო ლატვიის გუნდს 24:18. მოსკოვისა და უკრაინის გუნდების მატჩის შედეგია 14:14. რსფსრ-ის გუნდმა დაამარცხა მოლდაველი ხელბურთელები 28:15. უკრაინელ ხელბურთელ ქალებს შეგვიძლია მივულოცოთ ჩემპიონობა. უკანასკნელისწინა ტურში მათ დაამარცხეს ბელორუსიის გუნდი 22:10 და ბოლო შეხვედრების შედეგების მიუხედავად უკვე გახდნენ ოქროს მედლის მფლობელნი. ფრენბურთელ ქალთა გუნდებშიც გამოვლინდა ჩემპიონი — მოსკოვის ნაკრები, რომელმაც უკანასკნელისწინა ტურში სძლია უზბეკეთის გუნდს 3:0. მეტად შეუპოვარი ბრძოლა ჰქონდათ საქართველოსა და ყირგიზეთის ქალთა გუნდებს. აქ ანგარიშით 3:2 წარმატება საქართველოს ფრენბურთელებს ხვდათ. ჩვენი რესპუბლიკის ვაჟთა გუნდი დამარცხდა აზერბაიჯანელ ფრენბურთელებთან შეხვედრაში 0:3. რაც შეეხება წყალბურთს, აქ პირველობის საკითხს ალბათ გადაწყვეტს უკრაინისა და მოსკოვის გუნდების შეხვედრები. საქართველოს წყალბურთელებმა კიდევ ერთი დამარცხება განიცადეს, ამჯერად ყაზახეთის ნაკრებთან — 3:4. უკრაინელებმა კი მორიგი გამარჯვება მოიპოვეს ლენინგრადის გუნდთან — 4:2.

ველომრბოლელებმა ტრეკზე დაამთავრეს სპორტული დავა. მათი უკანასკნელი ასპარეზობის პროგრამა თვალისწინებდა სპრინტერულ ბრძოლას ტანდემით და გუნდურ რბოლას გამოდევნებით 4 კმ-ზე. პირველ სახეობაში წარმატება უკრაინელებს ხვდათ. გუნდურ რბოლაში უძლიერესი აღმოჩნდნენ ბელორუსი სპორტსმენები. ამ ორი სახეობიდან 8 უძლიერესში საქართველოს წარმომადგენლები არ ყოფილან. საქართველოს ველომრბოლთა კოლექტივი 12 ქულით საერთო მეშვიდე ადგილზეა. ეს თორმეტი ქულა მარტო ომარ ფხაკაძემ მოიპოვა.

სპარტაკიადის პროგრამით გათვალისწინებულ უკანასკნელ ასპარეზობას საღამოს ექნება ფინიში.

Თ. ᲒᲐᲑᲔᲚᲘᲐ.

სპარტაკიადის ცაბლო

მდგომარეობა

29 ᲘᲕᲚᲘᲡᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ

1. რსფსრ — 2210,5 ქულა
2. მოსკოვი — 1974,5
3. უკრაინა — 1735,5
4. ᲑᲔᲚᲝᲠᲣᲡᲘᲐ — 993
5. ᲚᲔᲜᲘᲜᲒᲠᲐᲓᲘ — 905
6. ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝ — 758
7. ᲧᲐᲖᲐᲮᲔᲗᲘ — 464
8. ᲚᲐᲢᲕᲘᲐ — 431
9. ᲔᲡᲢᲝᲜᲔᲗᲘ — 318,5
10. ᲚᲘᲢᲕᲐ — 294,5
11. ᲐᲖᲔᲠᲑᲐᲘᲯᲐᲜᲘ — 212
12. ᲣᲖᲑᲔᲙᲔᲗᲘ — 185,5
13. ᲛᲝᲚᲓᲐᲕᲔᲗᲘ — 184
14. ᲡᲝᲛᲮᲗᲘ — 166
15. ᲥᲘᲠᲒᲘᲖᲔᲗᲘ — 141,5
16 ᲑᲐᲯᲘᲙᲔᲗᲘ — 49
17. ᲗᲣᲠᲥᲛᲔᲜᲔᲗᲘ — 22,5

ᲡᲞᲝᲠᲢᲘ

გუშინ სტადიონებზე

ᲥᲘᲔᲕᲨᲘ გაიმართა ლიდერმა „დინამომ“ ითიერ ბერის „ბატჩი“. უკანასკნელი — 3:0 (ოთხი გოლი გუნდმა ეროვლაძემ ჩაატარა („დინამოს“ ორმა ფრე, „ნეფტჩის“ დიდი ანგარიშით წაგება თამასის ნახევარფინალში) და ამიტომ გულშემატკივრები უკიმპრომისო, სანინტერესო ბრძოლას მოელოდნენ. ეს ასეც მოხდა. დაძაბული მატჩი დამთავრდა კეკვეელოა გამარჯვებით — 1:0.

ᲚᲘᲓᲘᲠᲗᲐ ჯგუფის წარმომადგენელი დედაქალაქის „დინამო“ თავის მოედანზე შეხვდა აუტსაიდერს — ტამკენტის „პახტაკორს“. მოსკოველებმა 8 მშრალი ბურთი გაიტანეს მეტოქის კარში. აღსანიშნავია, რომ დინამოელთა სათადარიგო შემადგენლობამაც ასეთივე ანგარიშით — 8:0 გაიმარჯვა.

ᲚᲣᲒᲔᲜᲘᲯᲐ ასპარეზობა ჰქონდათ არამიელებს — ცსკა-სა და დონის როსტოვის სკა-ს. ორივე გუნდმა ორ-ორი ბურთი გაიტანა — 2:2.

პირველ ჯგუფში

ᲛᲣᲠᲘᲜᲘ ტურის მატჩები ჰქონდათ „ა“ კლასის პირველი ჯგუფის გუნდებს. ლიდერმა — მოსკოვის „ლოკომოტივმა“, ორი ქულა დაკარგა რიგაში „დაუგავსთან“ — 0:1, დნეპროპეტროვსკის „დნეპრმა“ საკუთარ მოედანზე დაამარცხა აშხაბადის „სტროიტელი“ — 3:2;

როგორია ლიდერთა მდგომარეობა? „ლოკომოტივს“ 34 ქულა აქვს, „დნეპრს“ — 32, „ჩერნომორეცს“ — 31, „ტელეტალინელს“ — 29, „შახტიორსა“ და ქუთაისის „ტორპედოს“ — 25-25 ქულა.

ფრე ბუენოს-აირესში

ᲡᲐᲛᲮᲠᲔᲗ ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲘᲡ თასზე არგენტინის დედაქალაქ ბუენოს-აირესში ბრაზილიელებმა ფრედ 1:1 ითამაშეს მასპინძლებთან. არგენტინელებმა ბურთი უკანასკნელ წუთზე გაქვითეს.

ᲭᲐᲓᲠᲐᲙᲘᲡ ᲛᲔᲠᲘᲓᲘᲐᲜᲔᲑᲖᲔ

ᲒᲔᲢᲔᲑᲝᲠᲒᲘ. საერთაშორისო საჭადრაკო ტურნირის მერვე ტურში სპასკიმ დაამარცხა შვედი კინმარკი, რომანიშინმა წაგო პორტთან. უნგრელი ბილეკასა და რომანიშინის გადადებული პარტია ყაიმით დამთავრდა. გაფრინდაშვილი დამარცხდა იანსონთან (შვეიცია). ოჯერ გადაიდო ორი მსოფლიო ჩემპიონის პარტია და ბოლოს რვანახევარი საათის შემდეგ, 66-ე სვლაზე დამთავრდა სპასკის გამარჯვებით.

რვა ტურის შემდეგ წინ არის სპასკი — 6 ქულა, ანდერსონს 5,5 ქულა და ერთი გადადებული პარტია აქვს.

ᲐᲛᲡᲢᲔᲠᲓᲐᲛᲘ. „ინპა“-ს საერთაშორისო ტურნირზე კვლავ ლიდერობს მსოფლიოს ექს-ჩემპიონი ვ. სმისლოვი, რომელმაც მე-13 ტურში ყაიმით დაამთავრა პარტია ჰოლანდიელ იან-ხეინ დონერთან და 9 ქულა დააგროვა.

ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲑᲝᲢᲐᲜᲘᲙᲣᲠᲘ ᲑᲐᲦᲘᲡ ᲔᲠᲗ-ᲔᲠᲗᲘ ᲙᲣᲗᲮᲔ.
ᲤᲝᲢᲝ Ა. ᲡᲐᲰᲐᲠᲝᲕᲘᲡᲗᲡ.

ᲬᲐᲠᲡᲣᲚᲘᲡ ᲤᲣᲠᲪᲚᲔᲑᲘ

**ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲡᲠ ᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲔᲑᲐᲗᲐ ᲐᲙᲐᲓᲔᲛᲘᲘᲡ ᲘᲕᲐᲜᲔ ᲯᲐᲕᲐᲰᲘᲨᲕᲘᲚᲘᲡ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲘᲡ ᲘᲡᲢᲝᲠᲘᲘᲡ, ᲐᲠᲥᲔᲝᲚᲝᲒᲘᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲔᲗᲜᲝᲒᲠᲐᲤᲘᲘᲡ ᲘᲜᲡᲢᲘᲢᲣᲢᲘᲡ ᲔᲕᲠᲝᲠᲗᲘᲡ ᲬᲔᲠᲘᲚᲘᲡ ᲒᲐᲜᲒᲘᲗᲕᲚᲘᲗ ᲛᲘᲦᲔᲑᲣᲚᲘ ᲞᲠᲝᲤᲔᲡᲝᲠᲘ Ი. ᲤᲐᲑᲐᲚᲣᲐ ᲐᲛ ᲠᲐᲛᲓᲔᲜᲘᲗ ᲬᲚᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲗ ᲐᲕᲡᲢᲠᲘᲘᲡ ᲒᲐᲜᲐᲗᲚᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲝᲡ ᲛᲘᲬᲕᲔᲕᲘᲗ ᲔᲠᲗᲘ ᲗᲕᲘᲡ ᲒᲐᲜᲛᲐᲕᲚᲝᲑᲐᲨᲘ ᲛᲣᲨᲐᲝᲑᲓᲐ ᲐᲕᲡᲢᲠᲘᲘᲡ ᲐᲠᲥᲘᲕᲔᲑᲨᲘ, ᲡᲐᲓᲐᲪ ᲐᲠᲘᲡ ᲨᲔᲜᲐᲮᲣᲚᲘ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲘᲡᲢᲝᲠᲘᲘᲡ ᲗᲔᲛᲐᲖᲔ. ᲘᲧᲝ ᲛᲣᲨᲐᲝᲑᲐ ᲐᲡᲔᲗᲘᲡ ᲓᲐᲛᲐᲡᲗᲐᲜ ᲐᲠᲘᲡ ᲣᲜᲓᲐ ᲐᲘᲦᲝᲡ, ᲗᲣ ᲐᲠᲐ ᲑᲝᲚᲝᲛᲝᲜᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲝᲡ ᲛᲘᲬᲕᲔᲕᲘᲗ ᲔᲠᲗᲘ ᲗᲕᲘᲡ ᲒᲐᲜᲛᲐᲕᲚᲝᲑᲐᲨᲘ ᲛᲣᲨᲐᲝᲑᲓᲐ ᲐᲕᲡᲢᲠᲘᲘᲡ ᲐᲠᲥᲘᲕᲔᲑᲨᲘ, ᲡᲐᲓᲐᲪ ᲛᲝᲗᲮᲝᲕᲜᲘᲗ ᲘᲧᲝ ᲪᲜᲝᲑᲘᲚᲘ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲘᲡᲢᲝᲠᲘᲘᲡ ᲛᲘᲛᲔ ᲞᲔᲠᲘᲝᲓᲘᲡ ᲡᲐᲮᲚᲘᲡ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲘᲗ ᲓᲐᲛᲐᲡᲗᲐᲜ ᲐᲠᲘᲡ ᲣᲙᲐᲜᲐᲡᲙᲜᲔᲚᲘ ᲓᲝᲙᲣᲛᲔᲜᲢᲘ ᲐᲕᲡᲢᲠᲘᲘᲡ ᲛᲔᲤᲔᲗᲐ ᲓᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲨᲕᲘᲚᲘ ᲛᲔᲤᲔᲗᲐ ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲞᲝᲚᲘᲢᲘᲙᲣᲠᲘ ᲪᲮᲝᲠᲒᲘᲡ ᲛᲬᲔᲠᲚᲔᲑᲘ.

ᲥᲐᲠᲗᲕᲚᲘᲡ ᲭᲘᲠᲡᲐ ᲕᲔᲠᲕᲘᲜ ᲛᲝᲗᲕᲚᲘᲡ...

ᲔᲠᲔᲙᲚᲔ ᲛᲔᲝᲠᲔᲡ ᲣᲠᲗᲘᲔᲠᲗᲝᲑᲐ ᲔᲕᲠᲝ�პᲘᲡ ᲡᲐᲮᲔᲚᲛ�წᲘᲤᲝᲔᲑᲗᲐᲜ

ᲠᲝᲓᲘᲡᲐᲪ მე-18 საუკუნის 80-იან წლებში ერეკლე II-ემ გადაწყვიტა კონტაქტი დაემყარებინა დასავლეთ ევროპის სახელმწიფოებთან, ერეკლე მეფეს და საერთოდ საქართველოს ევროპაში უკვე საკმაოდ იცნობდნენ.

ევროპელი მწერლები და პოლიტიკური მოღვაწეები თავიანთ ნაწარმოებებში იხსენიებდნენ საქართველოს და მის მეფეებს. ევროპაში აღტაცებას და თანაგრძნობას იწვევდა უცხოელი დამპყრობლების წინააღმდეგ ქართველი ხალხის გმირული ბრძოლა.

გერმანელმა მწერალმა ანდრეას გრიფიუსმა 1657 წელს დაწერა ტრაგედია „ქართველი ქალი ეკატერინე ანუ ნაცადი სიმტკიცე“, სადაც აღწერილია სპარსელების მიერ შირაზში ქეთევან დედოფლის წამება.

1713-1716 წლებში დასავლეთ ევროპაში დიპლომატიური მისიით სულხან-საბა ორბელიანის ყოფნის შემდეგ, როდესაც საქართველოში შეიქმნა მძიმე პოლიტიკური მდგომარეობა, 1722 წლის ნოემბერში ვახტანგ VI-ემ ერთხელ კიდევ მიმართა დახმარებისათვის დასავლეთ ევროპას — რომის პაპს ინოკენტი XIII-ეს და ავსტრიის იმპერატორს კარლოს VI-ს. ვახტანგის ეს წერილები დაწერილია იტალიურად, ხოლო ბოლოს მას აქვს ვახტანგის ხელმოწერა ქართულად, ხვეულად.

ჯერ კიდევ 1738 წელს ახალგაზრდა ერეკლეს ნიჭზე აღაპარაკდა როგორც აღმოსავლეთი, ისე დასავლეთი. მან სახელი გაითქვა ნადირ შაჰის სამხედრო ექსპედიციებში (1738-1739 წწ.) ავღანეთსა და ინდოეთში. 1739 წლის დეკემბერში ერეკლე დაბრუნდა საქართველოში. 1744 წელს ქართლში გამეფდა თეიმურაზ მეორე, ხოლო კახეთში — მისი შვილი ერეკლე.

ერეკლე აქტიურად ეომოდა აზერბაიჯანისა და ირანის ამბებში. 1751 წელს ერეკლეს ომი ჰქონდა თავრიზის მფლობელ ახატ-ხანთან. ამ ბრძოლაში ერევნის ახლოს ერეკლემ ბრწყინვალე გამარჯვება მოიპოვა ახატ-ხანზე. ერეკლეს ამ დროს ირანის დედაქალაქ ისპაჰანისაკენ გალაშქრების გეგმაც ჰქონდა.

1752 წელს იმერეთში გამეფდა ახალგაზრდა სოლომონ I. ამ ნიჭიერი მეფის პოლიტიკა ძალიან ჰგავდა ერეკლე მეორის პოლიტიკას. სოლომონ I იყო ერეკლე მეორის ღირსეული თანამედროვე. ერეკლე და სოლომონი ერთნაირი მისწრაფების სახელმწიფო მოღვაწეები იყვნენ. ყოველივე ამან სახელი გაუთქვა საქართველოს აღმოსავლეთსა და დასავლეთში.

1754 წელს პარიზში გამოვიდა ფრანგი ავტორის შარლ დე პესონელის წიგნი „მოთხრობა ახლანდელ არეულობაზე სპარსეთსა და საქართველოში“, სადაც ავტორი დიდი აღფრთოვანებით აგვიწერს „დიდი პრინცის“ ერეკლეს მოღვაწეობას.

ერეკლემ იმდენად გაითქვა სახელი ევროპაში, რომ პრუსიის მეფემ ფრიდრიხ დიდმა განაცხადა: „ევროპაში მე ვარ პირველი, ხოლო აზიაში ერეკლეო“.

თეიმურაზის გარდაცვალების შემდეგ, 1762 წელს, ერეკლე მეორე ქართლ-კახეთის მეფედ გამოცხადდა.

სხვათა შორის, ჩვენთვის დღემდე არ იყო ცნობილი, რომ 1766 წელს პორტუგალიის დედაქალაქ ლისაბონში პორტუგალიერ ენაზე გამოსულა ორი ბროშურა, სადაც მოთხრობილია ერეკლეს მოღვაწეობაზე. „ამ გმირულ ბრძოლებზე უცხოელი დამპყრობლებისა და ჯარების“ ... „ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲐᲦᲬᲔᲠᲘᲚᲘ ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲗᲐ ᲨᲠᲝᲛᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲑ“ ᲓᲐ „ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲐᲦᲬᲔᲠᲘᲚᲘᲗᲐ ᲛᲔᲤᲔᲗᲐ ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲞᲝᲚᲘᲢᲘᲙᲣᲠᲘ ᲪᲮᲝᲠᲒᲘᲡ ᲛᲬᲔᲠᲚᲔᲑᲘᲡ“.

ᲐᲛ ᲑᲠᲝᲨᲣᲠᲘᲡ ᲐᲕᲢᲝᲠᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲐᲠᲐᲡᲐᲮᲚᲘᲡ ᲛᲝᲛᲬᲔᲠᲚᲘ ᲓᲐ ᲐᲠᲐᲡᲐᲮᲚᲘᲡ ᲛᲬᲔᲠᲚᲘᲡ ᲛᲘᲛᲔ ᲐᲠᲘᲡ ᲪᲜᲝᲑᲘᲚᲘ, ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲗᲣ ᲠᲐ ᲑᲔᲓᲘ ᲔᲤᲘᲐ ᲗᲘᲛᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲛᲓᲔᲑ ᲐᲛ ᲬᲘᲜᲐᲗᲥᲛᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ ᲩᲕᲔᲜᲗᲕᲘᲡ ᲐᲠ ᲘᲧᲝ ᲪᲜᲝᲑᲘᲚᲘ. ᲐᲛᲘᲢᲝᲛ, ᲠᲣᲡᲔᲗᲘᲡ ᲗᲮᲝᲕᲓᲐ ᲤᲐᲣᲚᲘ ᲡᲘᲡᲚᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲮᲔᲑᲘᲗ. ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲠᲣᲡᲔᲗᲘᲡᲒᲐᲜ ᲞᲐᲡᲣᲮᲘ ᲐᲠ ᲩᲐᲜᲓᲐ. ᲐᲛᲘᲢᲝᲛ ᲔᲠᲔᲙᲚᲔᲛ ᲒᲐᲓᲐᲬᲧᲕᲘᲢᲐ ᲐᲡᲔᲗᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲗᲣ ᲠᲐᲡ ᲬᲔᲠᲓᲐᲗ ᲔᲕᲠᲝᲠᲗᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲠᲥᲔᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ.

ᲔᲠᲔᲙᲚᲔᲡ ᲬᲔᲠᲘᲚᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐ ᲔᲕᲠᲝᲞᲐᲨᲘ ᲨᲝᲒᲘᲔᲠᲗᲘ ᲡᲮᲕᲐ ᲣᲬᲣᲡᲢᲝᲑᲐᲪᲘ, ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲛᲗᲐᲕᲐᲠᲘᲐ ᲘᲡ, ᲠᲝᲛ ᲑᲠᲝᲨᲣᲠᲔᲑᲘᲡ ᲐᲕᲢᲝᲠᲘ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲘᲪ ᲛᲘᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲘ ᲘᲧᲝ ᲡᲐᲠᲓᲘᲜᲘᲐᲡ ᲛᲔᲤᲔ ᲒᲘᲝᲠᲒᲘ ᲛᲔᲡᲐᲛᲔ ᲛᲝᲜᲐᲠᲥᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗ ᲘᲧᲝ ᲠᲣᲡᲗᲐ ᲬᲐᲠᲛᲐᲢᲔᲑᲘᲗ ᲬᲘᲜᲐᲗᲥᲛᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲐᲦᲛᲔᲓᲔᲒ.

ᲐᲛ ᲑᲠᲝᲨᲣᲠᲘᲡ ᲡᲐᲗᲐᲣᲠᲘᲐ: „ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲐᲦᲬᲔᲠᲘᲚᲝᲑᲐ ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲗᲐ ᲡᲐᲮᲔᲚᲛᲬᲘᲤᲝᲡ ᲒᲐᲜᲗᲘᲐᲜᲘ ᲛᲔᲤᲔᲡ ᲔᲠᲔᲙᲚᲔ II-ᲔᲛ ᲓᲐᲡᲐᲕᲚᲔᲗᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲠᲥᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗ ᲒᲐᲛᲒᲖᲐᲕᲜᲘᲡ ᲛᲘᲡᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ“.

ᲐᲛ ᲓᲠᲝᲡᲐᲪ ᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲔᲑᲐᲗᲐ ᲐᲙᲐᲓᲔᲛᲘᲘᲡ ᲘᲕᲐᲜᲔ ᲯᲐᲕᲐᲰᲘᲨᲕᲘᲚᲘᲡ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲘᲡ ᲘᲡᲢᲝᲠᲘᲘᲡ, ᲐᲠᲥᲔᲝᲚᲝᲒᲘᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲔᲗᲜᲝᲒᲠᲐᲤᲘᲘᲡ ᲘᲜᲡᲢᲘᲢᲣᲢᲘᲡ ᲔᲕᲠᲝᲠᲗᲘᲡ ᲬᲔᲠᲘᲚᲘᲡ ᲒᲐᲜᲒᲘᲗᲕᲚᲘᲗ ᲛᲘᲦᲔᲑᲣᲚᲘ ᲞᲠᲝᲤᲔᲡᲝᲠᲘ Ი. ᲤᲐᲑᲐᲚᲣᲐ ᲐᲛ ᲠᲐᲛᲓᲔᲜᲘᲗ ᲬᲚᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲗᲥᲛᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲐᲦᲛᲔᲓᲔᲒ. ᲛᲐᲗᲘ ᲨᲠᲝᲛᲘᲡ ᲐᲕᲢᲝᲠᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲐᲠᲐᲡᲐᲮᲚᲘᲡ ᲛᲝᲛᲬᲔᲠᲚᲘ ᲓᲐ ᲐᲠᲐᲡᲐᲮᲚᲘᲡ ᲛᲬᲔᲠᲚᲘᲡ ᲛᲘᲛᲔ ᲐᲠᲘᲡ ᲪᲜᲝᲑᲘᲚᲘ, ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲛᲗᲐᲕᲐᲠᲘᲐ ᲘᲡ, ᲠᲝᲛ ᲑᲠᲝᲨᲣᲠᲔᲑᲘᲡ ᲐᲕᲢᲝᲠᲘ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲘᲪ ᲛᲘᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲘ ᲘᲧᲝ ᲡᲐᲠᲓᲘᲜᲘᲐᲡ ᲛᲔᲤᲔ ᲒᲘᲝᲠᲒᲘ ᲛᲔᲡᲐᲛᲔ ᲛᲝᲜᲐᲠᲥᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗ ᲘᲧᲝ ᲠᲣᲡᲗᲐ ᲬᲐᲠᲛᲐᲢᲔᲑᲘᲗ ᲬᲘᲜᲐᲗᲥᲛᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲐᲦᲛᲔᲓᲔᲒ.

ᲐᲛ ᲑᲠᲝᲨᲣᲠᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲗᲐᲣᲠᲘᲐ: „ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲐᲦᲬᲔᲠᲘᲚᲝᲑᲐ ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲗᲐ ᲨᲠᲝᲛᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲑ“ ᲓᲐ „ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲐᲦᲬᲔᲠᲘᲚᲘᲗᲐ ᲛᲔᲤᲔᲗᲐ ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲞᲝᲚᲘᲢᲘᲙᲣᲠᲘ ᲪᲮᲝᲠᲒᲘᲡ ᲛᲬᲔᲠᲚᲔᲑᲘᲡ“ ᲓᲐᲛᲐᲡᲗᲐᲜ ᲐᲠᲘᲡ ᲣᲙᲐᲜᲐᲡᲙᲜᲔᲚᲘ ᲓᲝᲙᲣᲛᲔᲜᲢᲘ ᲐᲕᲡᲢᲠᲘᲘᲡ ᲛᲔᲤᲔᲗᲐ ᲓᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲨᲕᲘᲚᲘ ᲛᲔᲤᲔᲗᲐ ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲞᲝᲚᲘᲢᲘᲙᲣᲠᲘ ᲪᲮᲝᲠᲒᲘᲡ ᲛᲬᲔᲠᲚᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲑ.

ᲔᲠᲔᲙᲚᲔᲡ ᲬᲔᲠᲘᲚᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲗᲐᲠᲘᲦᲑᲣᲚᲘᲐ 1782 ᲬᲚᲘᲡ 18 ᲝᲥᲢᲝᲛᲑᲠᲘᲗ ᲓᲐ ᲮᲔᲚᲛᲬᲔᲠᲘᲚᲘᲐ: „ᲛᲔᲤᲔ ᲥᲐᲠᲗᲚᲘᲡᲐ, ᲙᲐᲮᲔᲗᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲡᲮᲕᲐᲗᲐ ᲛᲔᲤᲔᲗᲐᲗ“.

ᲑᲔᲠᲚᲘᲜᲘᲓᲐᲜ, ᲡᲐᲓᲐᲪ ᲒᲐᲠᲓᲐᲘᲪᲕᲐᲚᲐ ᲔᲠᲔᲙᲚᲔᲡ ᲬᲔᲠᲘᲚᲘ ᲛᲘᲔᲠ ᲒᲐᲒᲖᲐᲕᲜᲘᲚᲘ ᲞᲘᲠᲝᲕᲜᲔᲑᲐ ᲛᲐᲒᲠᲝᲡᲘᲡ, ᲔᲠᲔᲙᲚᲔᲡ ᲬᲔᲠᲘᲚᲔᲑᲘ ᲕᲔᲜᲐᲨᲘ ᲩᲐᲣᲓᲘᲗ ᲝᲠ ᲞᲝᲚᲝᲜᲔᲚ „ᲙᲐᲣᲩᲘᲡ — ᲕᲝᲚᲒᲕᲘᲡᲐᲡ ᲓᲐ ᲰᲘᲚᲐᲠᲘᲝᲜᲘᲡ — ᲛᲐᲗ, ᲐᲛᲐᲕᲔ ᲓᲠᲝᲡ, ᲰᲥᲜᲓᲐᲗ ᲕᲔᲜᲘᲡ ᲡᲐᲛᲔᲤᲝ ᲙᲐᲠᲘᲡ ᲡᲐᲮᲔᲚᲖᲔ 1783 ᲬᲚᲘᲡ ᲛᲐᲘᲡᲘᲡ ᲗᲐᲠᲘᲦᲘᲗ ᲨᲔᲓᲒᲔᲜᲘᲚᲘ ᲬᲔᲠᲘᲚᲘ, ᲡᲐᲓᲐᲪ ᲚᲐᲞᲐᲠᲐᲙᲘᲐ ᲘᲛᲐᲖᲔ, ᲗᲣ ᲠᲝᲒᲝᲠ ᲐᲦᲛᲝᲩᲜᲓᲐ ᲑᲔᲠᲓᲘᲩᲘᲕᲨᲘ ᲔᲠᲔᲙᲚᲔᲡ ᲬᲔᲠᲘᲚᲘ. ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲕᲘᲗ ᲓᲐᲛᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲘᲧᲝ ᲠᲣᲡᲗᲐ ᲬᲐᲠᲛᲐᲢᲔᲑᲘᲗ ᲬᲘᲜᲐᲗᲥᲛᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲐᲦᲛᲔᲓᲔᲒ ᲛᲘᲡᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲕᲘᲗ ᲓᲐᲛᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲘᲧᲝ ᲠᲣᲡᲗᲐ ᲬᲐᲠᲛᲐᲢᲔᲑᲘᲗ ᲬᲘᲜᲐᲗᲥᲛᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲐᲦᲛᲔᲓᲔᲒ.

ᲔᲠᲔᲙᲚᲔᲡ ᲬᲔᲠᲘᲚᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲛᲐᲡᲘᲐ ᲘᲧᲝ ᲠᲣᲡᲗᲐ ᲬᲐᲠᲛᲐᲢᲔᲑᲘᲗ ᲬᲘᲜᲐᲗᲥᲛᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲐᲦᲛᲔᲓᲔᲒ ᲛᲘᲡᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲕᲘᲗ ᲓᲐᲛᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲘᲧᲝ ᲠᲣᲡᲗᲐ ᲬᲐᲠᲛᲐᲢᲔᲑᲘᲗ ᲬᲘᲜᲐᲗᲥᲛᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲐᲦᲛᲔᲓᲔᲒ.

ᲔᲠᲔᲙᲚᲔᲡ ᲬᲔᲠᲘᲚᲔᲑ